

GAZETA POLSKA W BRAZYLII

KURYTYBA
ROK 1933
Nr. 41
Czwartek
21 Września

Redakcja i Administracja:
Rua Aquidaban, 842
Telefon 4-3-4
Prenumerata roczna:
W Brazylii 14\$000
W Argentynie 5 pez.
Zagranicą 2 dolary
Płatna z góry
Cena numeru \$400

NAJSTARSZE POLSKIE PISMO TYGODNIOWE W AMERYCE POŁUDNIOWEJ — ROK ZAŁOŻENIA 1891

ADRES NA LISTY I PRZESYŁKI PIENIĘŻNE: CAIXA POSTAL B — CURITIBA

Redaktor Naczelny: WACŁAW MARJAN NABYNOWSKI

Żwirko i Wigura

Dnia 5 września 1932 roku, po skończonych międzynarodowych zawodach lotniczych na obrzymim lotnisku w Berlinie, w obecności 50 tysięcy publiczności załoga polska w trzech biało-amarantowych sztandar Polski i orkiestra odegrały hymn „Jeszcze Polska nie zginęła”.

Wielką nagrodę „Chelangeu” oraz tytuł mistrza Europy zdobyli Polacy.

Kto to sprawił? — Żwirko i Wigura. Porucznik 1-go pułku lotniczego Franciszek Żwirko na samolotku sportowym RWD. 6 — z jednym z konstruktorów aparatu inż. St. Wigurą, jako pasażerem, dokonali wyczynu, który sławą opromienił polskie lotnictwo.

Witani jak bohaterowie w kraju, podziwiani zagranicą, niedługo cieszyli się sławą i zyciem.

Dnia 10 września b. r. minęła pierwsza rocznica tragicznej ich śmierci, którą ponieśli lecąc na zawody lotnicze do Czechosłowacji. Porwani gwałtowną burzą, tak silną, że motor samolotu nie mógł jej pokonać, zostali rzucony na las, ponosząc śmierć.

Nie zginęli jednak w sercach Polaków. Imiona ich pozostaną zawsze, jako symbol bohaterstwa, wytrwałości i poświęcenia.

W pierwszą rocznicę tragicznej ich śmierci składamy hołd ceniom bohaterów polskiego lotnictwa.

Ameryka wyda markę Kościuszki.

Starania o to trwały przeszło dwa lata

Ignacy K. Werwiński w South Bend w St. Sjedn., inicjator marki pocztowej z podobizną Kazimierza Pułaskiego, obecnie wyraża zadowolenie z powodu uchwalenia przez departament pocztowy St. Zjedn. wydania marki amerykańskiej z podobizną generała Tadeusza Kościuszki.

Przeszło dwa lata trwały zabiegi o emisję nowego znaczka ku czci drugiego polskiego bohatera. Rozpoczęte były z inicjatywy Artura I. Waldo, prezesa Okr. VI. Stow. Weteranów Armji Polskiej w Detroit i uwieńczone zostały sukcesem. W związku z tem p. Werwiński wystosował do inicjatora list treści następującej:

„Mój drogi panie Waldo. Jak zapewne został pan zawiadomiony, departament poczt Stanów Zjednoczonych postanowił wydać markę generała Tadeusza Kościuszki, która ukaże się w sprzedaży dnia 18 października w Chicago, Detroit i Bostonie, a dnia następnego na wszystkich pocztach całego kraju.

Inicjatywa przeto Pańska narazie została zrealizowana. Staraniem się służyć pomocą w tej długiej i uciążliwej pracy apelowania do wielu osób wspólnie usiłowałem budować sentyment przychylny dla sprawy, co się nam udało, gdyż legislatura 6 stanów oraz rady miejskie 66 miast uchwałyły rezolucje odnośnie i poparły Pański projekt z wiosną bieżącego roku, wywierając nacisk na departament pocztowy. ażeby w październiku tego roku marka Kościuszki wydana została.

Całkowite uznanie za zrealizowanie marki Kościuszki na-

ZBADAJCIE

i odróżnijcie prawdziwe od podrobionego.

Tylko UNDERBERG gwarantuje najlepszy gatunek i pełne działanie swych powszechnie znanych właściwości jako niezrównany domowy środek podczas braku apetytu, nieprawidłowego działania żołądka i przy wszelkich niedomaganiach w trawieniu. Jest znany i doświadczony na świecie od lat 80-ciu.

Underberg

powinien się znajdować w każdej rodzinie.

Przedstawicielstwo w Rio de Janeiro

Czas zapłacić prenumeratę

leży się Panu: Pan to bowiem w kwietniu roku 1931 przedłożył ten projekt społeczeństwu polskiemu i rozpoczął starania. Upłynęło od owej chwili przeszło dwa lata. Jednakowoż

skoro praca uwieńczona została sukcesem, może się Pan cznie napewno zadowolonym i cieszyć się wraz ze swymi do- brymi przyjaciółmi, którzy mogli w przeprowadzeniu tej pięknej myśli. Składając najlepsze życzenia i szacunek, pozostaje szczerze oddany.

Ignacy K. Werwiński

Obchód 250-lecia bitwy pod Wiedniem.

W pobliskiej kolonii polskiej Abanches, w niedzielę dnia 17 bm. odbył się uroczysty obchód 250 rocznicy polskiego zwycięstwa pod Wiedniem, odniesionego przez króla Jana III-go w obronie chrześcijaństwa i cywilizacji, przed najazdem tureckim.

Rano już zebrala się okazała liczba osób z Abanches i okolic i wypełnili plac pod kościołem. Kościół był b. pomysłowo udekorowany sznurami chorągiewek rozciągniętymi od wieży kościelnej, aż do ogrodzenia. Proporczyki o barwach narodowych polskich i brazylijskich furkotały radośnie na wietrze, przypominając furkot skrzydeł żelaznej husarii Sobieskiego.

Uroczyste nabożeństwo celebrował ks. Góral, i wygłosił okolicznościowe przemówienie. Po nabożeństwie zebrani udali się do sali Twa im. króla Władysława Jagiełły, gdzie odbyła się akademja połączona z popisami chórów i występami dzieci szkolnych. Po zakończeniu akademji goście i obecni zabrali się z apetytem do spożycia soczystego churascos, gesto podlewając je szlachetnymi trunkami. Wieczorem w sali towarzystwa rozpoczęła się bal, trwający do późnej nocy.

Wśród gości, przybyłych na uroczystości z Kurytyby, zauważyli: pp. Laskowski, p. Jugowarównę, Kubickiego i wiele in. Konsul R. P. reprezentował p. Dr. Gajda.

UWAGA! UWAGA!

Lustra i szkła we wszystkich gatunkach, możecie nabyć po cenach bezkonkurencyjnych tylko w znanej fabryce luster SALOMONA BUELMANA ul. 24 de Maio 44

Wszelkie rozmiary, formaty i grubości. Jest jedyną która wykonywane na zamówienie wszelkie prace wchodzące w zakres fabrykacji szkła i luster, jak: ozdaczanie wzorów na szkło, wyrzynanie matowanie i wszelkie innc reformy.

Komunikat Nr. 6

Związek Zawodowy Rolników Polskich w Brazylii zawiadamia swoich członków, że posiada do sprzedania za gotówkę niewielką ilość KARTOFLI do sadzenia, złotych, holenderskich, po cenie 800 rs. kilo, loco Curityba. Zamówienie i pieniądze trzeba nadsyłać szybko pod adresem: Centro Agricola Polono-Brasileiro, Curityba, Caixa postal, 438. 19 września 1933.

o wiele łatwiej, bo kapitały akcyjne, zadeklarowane do dziś w wysokości około 1 miliona milreisów, przez polskich kupców i przemysłowców, będą odrazu użyte na rozwinięcie naszej ekspansji gospodarczo-kolonizacyjnej w Brazylii. Będzie to nie oddział oszczędnościowy, ale bank w całym tego słowa znaczeniu i liczne siery kupieckie i przemysłowe związane udziałem z bankiem zapewnią mu z miejsca powodzenie mimo kryzysu.

Jeżeli Polacy w Argentynie zdolni złożyć w bankach sumę 30 milionów złotych, ileż więcej może mieć Bank Polsko-Brazylijski na terenie Parany i Rio Grande, i o ile więcej może działać z takim kapitałem wśród kupiectwa, brazylijskiego i polskiego.

Zależy to oczywiście od umiejętnego kierownictwa, od dykcji. Jeżeli nie brak dziś pieniędzy, co widzimy z ilości sum zadeklarowanych, zapewne nie zabraknie ludzi zdolnych do pracy. Dlatego też należy życzyć sobie aby jaknajprędzej powstał w Kurytybie Bank Polsko-Brazylijski.

Bank P. K. O. i 30 milionów polskich oszczędności w Argentynie.

W momencie, kiedy zagadnienie aktywności naszego bilansu handlowego staje się jedną z najważniejszych trosk naszego rządu, nie od rzeczy będzie zastanowić się nad sprawą wyszkiwania dla naszej ekspansji oszczędności, nagromadzonych przez naszych wychodźców w Argentynie.

Doprawdy, podziwu jest godną umiejętność oszczędzania emigrantów w dzisiejszych kryzysowych czasach, kiedy bezrobocie i w Argentynie zaleca coraz szersze kręgi. Ogółem oszczędności polskie w bankach argentyńskich obliczane są na 15 milionów pesów, czyli około 30 milionów złp.

Bankiem cieszącym się, do chwili załamania się dolara, największym zaufaniem wśród polskich wychodźców, był bank amerykański „The First National Bank of Boston”. W Banku Boston w końcu 1932 r. znajdowało się około 8 milionów pesów polskich oszczędności, kiedy pozostałe 7 milionów przypadało na inne banki, między którymi i na nasz Bank P.K.O.

Polska Kasa opieki, P.K.O. jako instytucja świeżo powstała, z natury rzeczy odgrywa niewielką rolę w życiu wychodźstwa polskiego w Argentynie. Naogół emigrant, o ile niema w tym kierunku specjalnego interesu, niechętnie przenosi się z jednego banku do drugiego ze swoimi oszczędnościami. Motywy natury idealnej czy patriotycznej nie wpływają nań, i temi motywami kieruje się zaledwie niewielki odsetek.

Jest rzeczą charakterystyczną, że z 800 tysięcy pesów, wycofanych przez naszych emigrantów z Banku Boston w okresie pierwszego załamania się dolara, tylko 150 tysięcy trafiło do PKO., pozostałe zaś 650, zostało rozlokowane w innych bankach.

O ile przeto chcielibyśmy w polskim banku zebrać wszystkie oszczędności naszych wychodźców, należałoby zastanowić się nad zapewnieniem tym wychodźcom takich korzyści materialnych jakich inne banki nie dostarczają. PKO. w Buenos Aires, jak wszystkie oddziały PKO. ma za zadanie gromadzenie drobnych oszczędności i przesyłanie ich do centrali w Polsce. Otóż PKO. wykonywać tego nie może, gdyż na skutek ograniczeń dewizowych żadnemu bankowi nie wolno kapitałów w nim ulokowanych wysyłać poza granice Argentyny. Na skutek tego banki są przepelnione pieniędzmi i nie wiedzą co z nimi robić. Wszystkie po kolei obniżają stopę procentową, nie płacą procentów od wkładów powyżej 10 tysięcy, i t. p.

W rezultacie i dla banku P.K.P. wytworzyła się dziwna sytuacja. Za składane oszczędności P.K.O. musi płacić procenty, ale wkładów tych na miejscu oprocentować, ani wysłać do Polski na oprocentowanie nie może.

Niedobory buenosaireskiej P.K.O. pokrywa centrala warszawska, ale takiego stanu rzeczy utrzymywać nie można i dlatego należałoby się zastanowić nad rewizją działalności P.K.O. w Argentynie.

Niewątpliwie, rozbudowie instytucji finansowych na terenie naszego wychodźstwa należy tylko przyklasnąć. Tym sposobem tworzymy środki dla naszej ekspansji gospodarczej. Oczywiście, nie mając własnego doświadczenia musimy się wzorować na instytucjach krajowych, dopiero później przystosujemy je do warunków miejscowych, a po dostosowaniu się nastąpi okres właściwej ekspansji kapitału.

Jeżeli chodzi o Argentynę, to rząd tamtejszy swemi zarządzeniami dewizowymi zmusza P. K. O. w Buenos Aires do szybszego przejścia drugiego okresu działalności, i do nastawienia P. K. O. do działalności, na grunt argentyński, do produkcyjnego użytkowania nagromadzonych w banku kapitałów dla podnienia gospodarczego naszego wychodźstwa i dla zapoczątkowania planowej ekspansji handlowej w najbogatszej republice południowo-amerykańskiej.

Nasz handel z Argentyną wykazuje stale saldo ujemne, dochodzące w niektórych latach do 30 milionów złotych, a w roku ubiegłym, w którym wszelkie operacje handlowe spadły do minimum — 15 milionów złp. Przekształcenie bilansu handlowego z Argentyną na nasz korzyść oto wielkie zadanie stojące przed bankiem P.K.O. w Buenos Aires.

Na drugim miejscu należy postawić sprawę kolonizacji. W Argentynie dla solidnej polskiej kolonizacji istnieje takie pole działania, jakiego niema w żadnym z innych krajów emigracyjnych. Ostatnio P. K. O. w Buenos Aires przyjęła hipotekę kolonii „Polana” w Misiones, należącej do towarzystwa „Vistula”, które przez półtora roku zapłaciło od pożyczonej sumy 12 proc. rocznie, w czasie kiedy banki w Buenos Aires nie płaciły już procentów od sum powyżej 10 tysięcy pesów.

Miejmy nadzieję, że za tym pierwszym krokiem P.K.O. nastąpią dalsze, i że na widok korzyści jakie P. K. O. da swoim klientom wszystkie oszczędności polskie w Argentynie znajdą się w P. K. O.

M. Pankiewicz.

W powyższym artykule p. Michał Pankiewicz omawia działalność Banku P.K.O. na gruncie argentyńskim. W działalności P. K. O. w Buenos Aires spozstrzega on trzy okresy, z których drugim i trzecim jest działalność P. K. O. na właściwym terenie gospodarczo-kolonialnym w Argentynie. Doświadczenie, drogą którego P. K. O. doszła do takich rezultatów kosztowało dość drogo.

Zakładając Bank Polsko-Brazylijski (starania w tym kierunku są czynione od dłuższego już czasu) w Kurytybie, nie P.K.O., bank ten pójdzie odrazu drogą właściwą, droga ekspansji gospodarczej wewnątrz kraju, tj. drogą jaką dopiero teraz P.K.O. w Buenos Aires zaczyna kroczyć. Bankowi Polsko-Brazylijskiemu pójdzie to

Kto Porter z browaru „Atlantyka” pije, ten długich lat w swobodzie dożyje.

ŻĄDAJ JEDYNYE PIWO "CORÔA"

BUTELKA 1\$200 BROWAR CRUZEIRO TUZIN 11\$000

Telefony: 495 i 751 Z odstawą do domu.

Z całej Brazylji

Rio Grande do Sul

Dlaczego Borges de Medeiros nie chce wracać

Stary polityk riograndeński B. de Medeiros, jak już donosiliśmy w poprzednim numerze naszego pisma, niema zamiaru korzystać z przyzwolenia prezydenta Vargasa, i wracać do Rio Grande. W wywiadzie udzielonym dziennikowi "Diario de Pernambuco" oświadczył między innymi: Odrzucam łaskę jaką mnie chce oddarzyć prezydent G. Vargas udzielając mi prawa na powrót do Porto Alegre, jak również odrzucę każdą uczynioną mi propozycję zmiany miejsca zamieszkania; tylko w tym wypadku zgodzę się na wyjazd z Recife, o ile ludność tutejsza orzeknie, iż nie pragnie więcej mnie widzieć wśród siebie. Dziś pamiętam życzliwość z jaką witano mnie tu, kiedy przybyłem jako więzień stanu.

"A pozatem poco mam wracać do Rio Grande, kiedy moi współtowarzysze polityczni znajdujący się poza granicami Stanu bez możliwości powrotu? Poczekam do zwołania Konstytuandy, ponieważ mam niepłonną nadzieję, że Parlament zajmie odpowiednio i legalnie w stosunku do nas stanowisko.

Katastrofa Okrętowa

W porcie Rio Grande, okręt pasażerski "Commandante Capella", przybijając do brzegu dotknął tak nieszczęśliwie stojącą przy mołu małą barkę "Santo Antonio", że mały stateczek pękł i zatonał. Barka "Santo Antonio" należała do towarzystwa handlowego z São Jose do Norte.

Z Administracji portu

Administracja portu w Porto Alegre, instaluje w budynku zarządu portu stację radiową, za pomocą której będzie się porozumiewać z podchodzącymi do portu okrętami, określając dokładnie czas wejścia danego okrętu. Godziny przybycia okrętów byłyby podawane do wiadomości publicznej za pomocą specjalnej tablicy, wywieszzonej przy wejściu do portu.

HOŁD DLA GEN. FLÓRES DA CUNHA

W gmachu prefektury m. Sta. Victoria odbyło się uroczyste odsłonięcie portretu generała Flores da Cunha. Obecni byli przedstawiciele władz wojskowych, cywilnych, stowarzyszeń, konsulatów, szkoły i młodzież. Mieszkańcy miasta jak i muncypjum przybyli licznie. Orkiestra wojskowa odegrała hymn narodowy, a mowa dr. Basilio Petella wypowiedział mowę okolicznościową, poczem nastąpiło odsłonięcie portretu. Przemawiało jeszcze kilku mówców gorąco oklaskiwanych przez licznie zebraną publiczność.

RAID NAOKOŁO AMERYKI POŁUDNIOWEJ

W ubiegłym tygodniu z przystani Klubu Alm. Barrosa, wypłynął na morze kuter "15 de Janeiro" udając się w podróż okólną naokoło Ameryki Południowej. Załogę statku stanowią Basilio Passoviti, Gregorio Rusal i Francisco Muller. Licznie zebrana publiczność zęgnęła entuzjastycznie odpływających sportowców.

Medale pamiątkowe

Komitet Budowy pomnika generałowi Ossorio, wydał serię medali z brązu, dla upamiętnienia daty odsłonięcia tegoż pomnika.

POŻAR

W fabryce mebli w Passo Fundo, należącej do firmy Nascimento Rocha wybuchł gwałtowny pożar, który strawił doszczętnie fabrykę oraz dwa sąsiednie domy. Fabryka była ubezpieczona na 10 kontów; właściciele domów sami ponoszą swe straty, bo nie byli ubezpieczeni.

UTONIĘCIE SPORTOWCA

W ubiegłym tygodniu z przystani Klubu wioślarskiego Vasco da Gama, członek tegoż Walter Ferraz, wsiał do kajaku i udał się na zatokę. W kilka chwil później, licznie zebrani w Klubie zauważyli iż kajak się przewrócił, Ferraz zaczął tonąć. Pospieszono natychmiast na pomoc, ale już zapóźno. Mimo nadludzkich usiłowań, nie zdołano nawet odnaleźć ciała nieszczęśliwego sportowca, które zapewne zostało, przez silny prąd uniesione.

Krwawa Scena

Przed klubem do Commercio w Bage, Rudolfo dos Santos napadł na Artura Prati który we własnej obronie, wy dobył rewolwer i strzelił, trafiając napastnika w brzuch. Rannego w ciężkim stanie odwieziono do szpitala. Policja prowadzi śledztwo.

Stan zdrowia p. Vargas

Stan zdrowia pani Vargas, żony prezydenta uległ znacznemu polepszeniu i obecnie chora udaje się do źródeł wapiennych na dalszą kurację.

POŚCIG ZA PRZESTĘPCĄ

Władze policyjne w Rio de Janeiro prowadzą energiczne poszukiwania niejakiego Armanda Sales vel Artur Vieira, niebezpiecznego szantażysty, który ukrywa się w stolicy. Ostatnim wyczynem jego była wymiana

Rio de Janeiro

Katastrofa lotnicza.

Dnia 14 b.m. na lotnisku dos Affonsos w Rio, miała miejsce katastrofa lotnicza, w której stracił życie młody, pełen nadziei pilot brazylijski por. Newton Barbosa Sampaio. Wypadek miał przebieg następujący:

W godzinach popołudniowych z lotniska dos Affonsos wystartował por. Sampaio, kierując się na lotnisko Marechal Hermes. Krążąc na małym gazie nad lotniskiem stracił szybkość i runął z wysokości kilkudziesięciu metrów na ziemię. W zderzeniu nastąpił wybuch zbiorników z benzyną, i płomienie ogarnęły aparat, tak, że nieszczęśliwy pilot nie mógł się wydostać z maszyny i spłonął żywcem. Utrudniła akcję ratunkową ta okoliczność, iż aparat spadł w dość dużej odległości od hangarów i domów administracji. Nieszczęśliwy pilot liczył zaledwie 25 lat.

Strajk szoferów.

Dnia 15 b.m. raniem zadeklarowano w Rio generalny strajk szoferów taksówek, z powodu zająścia i nieporozumień między szoferami taksówek i omnibusów i stanowiska policji. Szef policji wydał rozporządzenia gwarantujące swobodę indywidualną szoferów, chcących pracować, i policja ma interwenjować w każdym wypadku terroru.

Kardynał powrócił.

Kardynał Sebastião Leme, powrócił do Rio z Kongresu Eucharystycznego w Bahia.

Matka z dzieckiem-ofiarą żarłocznych ryb.

Matka z dzieckiem-ofiarą żarłocznych ryb. BELLO-HORIZONTE. — Na

UNIEWAŻNIENIE WYBORÓW

Najwyższy trybunał wyborczy unieważnił wybory w Stanie Espírito Santo. Unieważnienie całkowite wyborów uwarunkował jednak możliwością przeprowadzenia ponownych wyborów w miesiącu październiku t.j. przed zwołaniem konstytuandy. O ile nowe wybory nie będą mogły się odbyć, to wynik obecnych wyborów pozostanie ważny.

BUDOWA KAPLICY W WOJSKOWEJ SZKOLE.

W związku z projektem budowy kaplicy katolickiej w wojskowej szkole kadetów w Para do Belem, generał Manoel Rabelo nadał depeszę oświadczając, że budowanie kaplicy w nowym gmachu szkoły jest zamachem na swobodę umysłową brazylijskiej młodzieży wojskowej; "constitue monstruosa tentativa para encasurar o pensamento da mocidade militar brasileira".

NIE MOGĄ SŁUŻYĆ W WOJSKU

Minister Wojny wydał nowe rozporządzenie, w którym określa że dezertyrzy z wojska, uwolnieni od winy przez sąd nie mogą być wcieleni do służby w charakterze oficerów lub podoficerów. Przysługuje im prawo odbycia służby wojskowej w stopniu szeregowców, poczem mogą otrzymać jedynie książeczki rezerwistów.

Zakończenie strejku szoferów

Rozpoczęty strajk szoferów taksówek, o czem donosimy na innem miejscu, został zlikwidowany przez porozumienie się delegacji szoferów z szefem policji stołecznej.

Za amnestją

Nietylko prasa wszystkich odcieni domaga się od rządu prowizorycznego Brazylji, amnestji dla wszystkich polityków, skazanych po ostatniej rewolucji na deportację do innych stanów lub nawet poza granicę kraju. Wydział Wykonawczy Związku Adwokatów, powołał jednogłośnie specjalną komisję, dla przestudowania możliwości i warunków na jakich mogliby wszyscy deportowani powrócić do kraju, wychodząc z założenia, że udzielenie amnestji przyczyniłoby się do całkowitego uspokojenia opinii publicznej.

Ze stanu Minas

Przybył do Rio, z podróży do Stanu Minas, minister spraw zagranicznych Melo Franco, przywołując bardzo pomyslnie wieści co do nastroju społeczeństwa po śmierci prezydenta O. Maciel. Ludność oczekuje inicjatywy rządu federalnego co do przyszłej kandydatury na stanowisko prezydenta stanu. Do tej pory nie wymienia się żadnego nazwiska.

rzące São Francisco miał miejsce tragiczny i grozą przejmujący wypadek. W małej łódce chciała przebyć rzekę w kierunku do Remanso, kobieta z dwuletnim dzieckiem. W pewnym momencie łódka przewróciła się i kobieta z dzieckiem wpadli do wody, pełnej żarłocznych "piranhas" (małe rybki). Przybyło w kilka minut później na ratunek łódzie rybaczki odnalazły tylko dwa szkielety, bowiem chmary rybek żarłocznych z błyskawiczną szybkością zamordowały i pożarły nieszczęśliwe ofiary.

W stanie Minas

Dziennik "O Globo" wychodzący w Rio podaje wiadomość jakoby w stanie Minas szereg partii politycznych opowiedziało się za kandydaturą Waldomiro Magalhaes na stanowisko interwenta stanu.

Uwaga!

Ogromny wybór kapeluszy najlepszych marek z fabryk Souza Machado, Universal, Prade Corri, Mangera i innych.

WŁASNA WYTWORNIŁA CZAPEK

Na składzie posiadamy też koszule, kramaty, skarpetki, artykuły perfumeryjne i t.p.

Ceny bezkonkurencyjne.

Mazer & Cia.

66 Rua 15 Novembro de 66

MÓWI SIĘ PO POLSKU

Materiały z wełny prane mydłem

LAVASOL

robią wrażenie zupełnie nowych.

Syndykat Herwowy w Santa Catharina

Dnia 7-go sierpnia b.r. w Canoinhas odbyło się pierwsze posiedzenie organizacyjne, dla założenia w tym mieście "Syndykatu Producentów Herwa Matte w Stanie S. Catharina". — Cele i zadania syndykatu streszczają się w kilku punktach zawartych w Statucie tej instytucji, a to: 1) załatwić uznanie Syndykatu przez Ministerjum Pracy; 2) Zalegalizować Syndykat przez Rząd Federalny; 3) zająć się organizowaniem kooperatywy dla produkcji, konsumpcji i kredytu; 4) zająć się propagandą herwy tak wewnątrz stanu jak i w innych stanach; 5) starać się o niższe taryfy kolejowych i kosztów przewozu; 6) starać się o niższe podatki zgodne z obecną ceną herwy; 7) zająć się regulacją produkcji zgodnie z popytem i spożyciem, tak by zapobiedz nadprodukcji, która doprowadza do niskiej cen.

Na posiedzeniu w dniu 7 sierpnia dokonano wyboru prowizorycznego zarządu Syndykatu, do którego weszli: Modesto Zaniolo — prezes; Alfonso de Lima — wiceprezes; Gustaw Schroeder — 1-szy sekretarz; August Sabatko — 2-gi sekretarz; Wojciech Tokarski — skarbnik; Luis Doerlitz — 2-gi skarbnik; Reinaldo Kruger — Delegat Główny; José Pavão — zastępca; Luis Damaso de Silveira, Frederico Kohler i Francisco de Paulo e Silva — członkowie zarządu.

Syndykat obejmie w swej działalności wszystkie municypja stanu, uważając za członka każdego producenta herwy. Liczba delegatów do syndykatu z municypjów będzie proporcjonalna do ilości produkcji.

Eksploatacja pól diamentowych.

Hrabia Andre Matarazzo, syn słynnego bogacza i przemysłowca brazylijskiego, powrócił z Estrela do Sul, gdzie studiował możliwości przemysłowej eksploatacji znajdujących się tam pól diamentowych.

W rozmowie z jednym z dziennikarzy oświadczył, że jest zdecydowany zainstalować w Estrela do Sul nowoczesne maszyny dla poszukiwania diamentów, spodziewając się odpowiednich zysków.

Club de Mercadorias

Sprzedajemy wszystko na małe spłaty tygodniowe z prawem do losowania w każdą sobotę według loterii federalnej. Żądajcie szczegółowych informacji bez żadnego kompromisu. ul. 15 de Novembro 282 KURYTYBA

Pożar fabryki smalcu

Ranikiem dnia 16 b. r. w fabryce smalcu "Emy" należącej do João Abdana Derby, w Ponta Grossa, wybuchł gwałtowny pożar który zniszczył całkowite zabudowania fabryki, urządzenia, maszyny i kilkadziesiąt skrzynek smalcu, przygotowanego do wysyłki. Pożar wybuchł około godziny 2-rano. Zaalarmowana straż ogniowa przybyła natychmiast na miejsce i rozpoczęła akcję ratowniczą. Z powodu nagromadzenia materiałów łatwopalnych akcja była ogromnie utrudniona, tak że o 8-mej na miejscu fabryki pozostała garść popiołu i gruzów.

Straty wynoszą do 150 kontów. Fabryka była ubezpieczoną na sumę 100 kontów.

Właściciele fabryki w chwili wybuchu pożaru znajdował się w Kurytybie, mając zamiar wyjazdu do Rio de Janeiro za interesami. Na wiadomość o pożarze wrócił do Ponta Grossy. Policja prowadzi energiczne śledztwo w celu wykrycia przyczyny powstania ognia.

Z powodu zniszczenia fabryki około 20 pracowników pozostało bez pracy.

Wywłaczacz, upadki, kontuzje 328-32-st-3 BALSAMO CURATIVO

Casa da Homeopathia

Praça Osorio 87 — Kurytyba

Koniec kryzysu!

Cała Południowa Brazylja rozwiąże kwestję kryzysu lokalnego, gdy wszyscy hodowcy bydła i drobiu zaczną używać Forra-Matte i Galli-Matte

- W ten sposób osiągną:
- 1) podniesienie hodowli bydła i drobiu.
 - 2) Przez zastosowanie herwy jako domieszki dla karmienia bydła, postawienie przemysłu herwowego na dawnej stopie, tak że stanie się ona znów jednym z najważniejszych produktów eksportu Parany.
- Forra-Matte i Galli-Matte** jest do nabycia we wszystkich sklepach
- COMPANHIA FABRIL DE PRODCTOS DO MATTE
Curityba—Paraná—Brasil — telef. 429. — Caixa Postal 225
366-34-1934

Nie idźcie pieszo do Pracy!

Jadąc rowerem, znajdziecie się w ciągu kilku minut na miejscu, wykonując zarazem nadzwyczaj zdrowe ćwiczenie gimnastyczne. Sprzedaż hurtowa i detaliczna na dogodne spłaty

Informacje:
João Prosdocimo & F^{os}
Rua Barão do Serro Azul 81-85 — Kurytyba.
FILJA: Rua 9 de Março 69 — JOINVILLE — Sta. Catharina

UWAGA!!

Agencja Szczęścia
"A CURITIBANA"
Ulca 15 de Novembro, 146 (obok poczty)

W każdą środę wielkie ciągnięcie Loterii Parańskiej.

Bilety Federalne jak i Stanowe
Nie zwlekajcie
zaopatrzyć się jeszcze dzisiaj w bilety loteryjne.

Dla odsprzedawców specjalne ustępstwa.

PILNIKI

"Balfour"
Wszelkiego rodzaju narzędzia żelazne

BALFOUR⁶⁶

są artykułami pierwszej jakości, których trwałość jest zupełnie zagwarantowana
Fabrykowane przez firmę:
ARTHUR BALFOUR & CIA.
SCHEFFIELD — ANGLJA
Sprzedaż we wszystkich pierwszorzędnych składach artykułów żelaznych.

!!! UWAGA !!!

Pranie i prasowanie ubrań od 4\$000
Farbiarnia parowa

"Guaira"

308 — rua Riachuelo — 308
— Telefon — 130 —

EX-modelista cesarskiej mody w Montevideo

przerabia kapelusze męskie na wszystkie fasony.
Prasowanie — odnawianie.

8 ul. Marechal Deodoro 8
KURYTYBA 324-32-1934

Amerykańska Likwidacja

Wyzbywamy się towaru za byle co

Niezwykła reklama

Ręczniki higieniczne tuzin	2.400
Jedwab mogący być prany	1.500
Żakiety długie z barankiem z 80 milr. za	20.000
Róż Reny, pudełko duże	2.500
Naszyjniki fantazyjne z 3.000 za	1.200
Nici czerwone do wyszywania motek	.100
Ręczniki z czystego lnu tuzin z 200 milr. za	90.000
Tasiemka z nici kręconych szluczka	.100
Nici białe do haftowania, pudełko	2.000
Szarfy jedwabne, szerokie, na żalobę	1.000
Resztki itaminy czarnej z 3 milr. za	.800
Ekstrakt amerykański Colgate z 3 milr. za	1.000
Nici szydełkowe motek duży z 1.500 za	.500
Igły niemieckie, igielnik z 500 rs. za	.100
Sukienki włóczkowe damskie z 25 milr. za	12.000
Buciki gumowe, fantazyjne, para	3.500
Szalfarki kąpielowe z 22 milr. za	10.000
Mailoty kąpielowe z 12 milr. za	6.000

Żakietki włóczkowe z 4.500 za	2.000
Firanki tiulowe para z 80. milr. za	40.000
Firanki koronkowe z obsadą para	15.000
Tkanina na firanki podwójna szer. z ob-wódką, z 4 milr. za	2.500
Firanki w kratkę białe, kremowe i innych kolorów, podwójna szer. z 6.500 za	3.500
Spodnie drellichowe, sztuka	3.500
Firanki kremowe, metr	.500
Materiał przeciw komarom, 1 m. szer.	1.000
Koce barchanowe, duże	4.200
Ręczniki w kratkę, tuzin	10.000
Żakiety z czystej wełny począwszy od	5.000
Zefir na sienniki z 1.300 za	.800
Portiele z 10 milr. za	4.000
Frenzle z kulami do przybrania firanek, m.	.700
Pończochy damskie z sur. jedwabiu z 10 za	5.000
Krepa jedwabna georgette, saldo, od	5.000
Meskle na suknie różne kolory z 2 milr. za	1.100
Pończochy z nici szkockich w kratkę z 2 milr.	1.000

Trykolina modna na koszule z 3.600 za	2.000
Pończochy zwyczajne z Blumenau z 2 milr.	1.000
Drellich im. kaszmiru b. mocny z 5 milr. za	2.400
Kapy tkanina mieszana z trenzlami podw. szerokość z 30 milr. za	15.000
Aksamit jedwabny, z 50 milrejsów za	26.000
Aksamit gładki, metr począwszy od	1.500
Aksamit kwiecisty z 14 milrejsów za	6.500
Pończochy surowe, zwyczajne z 1.600 za	.700
Odcinki najlepszej wełny, z 90 milr. za	25.000
Sarża ciemno niebieska, czysta wełna z 20 za	12.000
Krepon w różnych kolorach pod. sz. z 6 za	2.500
Trykolina w szerokie prążki na suknie z 6.5	3.500
Saldo tkanin, z 5 i 6 milr. za	2.000
Szpagat w kłębkach	1.500
Organdi podwójna szerokość, metr	2.000
Organdi, haftowane jedwabiem, metr	2.000
Żakiety długie z astrachanu z barankiem	50.000
Garnitury sukienne ze 120 milr. za	30.000
Parasolki od	4.800

TKANINY

Tiul do ochrony przed komarami z 10\$	6.500
Tiul na sukienki, biały i w kolorach, metr	2.000
Jedwabik w kolorach na sukienki, metr	1.200
Perkal b. szeroki, kwiecisty	.900
Ryps kwiecisty na firanki i koldry	1.500
Siatka biała na firanki, metr	1.200
Wual w jedwabne prążki, pod. szer. z 8\$	3.500
Fuston gładki, piękne kolory z 3.200	1.600
Opalina gładka, wszelkie kolory metr.	1.200
Tkanina na kostjmy kąpielowe, pod. szer.	4.000
Barchan fantazyjny (nie resztki) metr	1.800
Barchan na piżamy z 3.300 za	2.000
Astrachan czarny, szeroki, z 26.000 za	12.000
Wielka ilość kasha, czysta wełna na suknie z 14\$, 12\$ i 10\$ metr	6.000
Drellich ciemny, in. alpaki b. mocny	1.000
Wielka ilość wualu fantaz. z 3\$ i 2\$500	1.500
Krepon fant. biały i czarny podw. szer.	2.500

Płótna i kretony

Płótno surowe „Indio” sztuka 10 metrów	9.200
Takież b. szerokie, „10”	11.000
Kreton Canario 2,25 m. szeroki, metr	5.500
Kreton Canario 2 m. szeroki, metr	5.000
Kreton Canario 1,35 m. szeroki, metr	4.000
Ręczniki „Rainha” z 3.800 za	2.000

Ręczniki i kapy na łóżka

Ręczniki w kratkę z 2 milrejsów za	1.000
Ręczniki w kratkę do kąpiele z 8 milr.	5.000
Ręczniki gładkie dla fryzjerów, z 2.200	1.200
Kapy na łóżka z doskonałego fustonu podwójna szerokość	12.000
dKpy na łóżka z doskonałego fustonu pojed. szerokość	10.000
Kapy na łóżka z doskonałego fustonu dla dzieci szkolnych	9.000

Towar na koszule i fartuchy, metr	.800
Zefir-krepa na piżamy, pod. szer. z 2.600	1.400

POŃCZOCHY

Skarpety męskie z czystej wełny z 3\$5	1.000
„ „ z nici szkockich i fantazyjne w dobrym gat.	1.000
„ „ z dobrego jedwabiu	2.200
„ „ jedwabne, fantazyjne, podwójna nić	2.500
Pończochy damskie z nici szkockich	1.200
„ „ „Greta Garbo” całe jedwabne	4.000
„ „ z delikatnych nici szkockich z 5.000 za	2.500
Pończochy dla dzieci, bawełniane para	.500
Skarpety dla chłopców, bawełniane fant.	.700
„ dla chłopców z delikatnych nici szkockich para	.800

Koldry, materace i poduszki

Koldry o pojedynczej szer. od	10.000
Koldry kryte perkalem, podw. szer. od	18.000
Koldry kryte jedwabiem pierwszej jakości, artykuł wykwinny, wykonanie pierwszorządne	80.000
Materace z silnego zefiru, poj. szer.	10.000
„ „ „” podw. szer.	18.000
Poduszki z kwiecista trawy, wszelkiej wielkości i typów, od	1.000

Wyroby bawełniane

Koszule trykotowe do gimnastyki po 1.500 i 1.800	
Pulowery męskie, półwielniane, fantazyjne z 15.000 za	7.500
Majtki damskie, bawełniane, kolorowe	2.000
Koszule trykotowe męskie b. dobre	2.500
Mydelko „Araxa” z tłuszczu lamy, do-	

GOTOWE UBRANIA

Kalesony z ciemnego, mocnego zefiru	1.200
„ z perkalu Cambraia	2.500
„ z trykoliny bawełnianej	3.400
Piżamy modne z silnego zefiru (reklama)	8.000
Takież z trykoliny bawełnianej, z 25.000	13.000
Puderniczki własnej fabrykacji od	8.000
Kostjmy robotnicze z meskli	9.000
Koszule trykolinowe najlepsze, wyrób paulistański, typy modne, z 22.000	13.000
Koszule z trykoliny bawełnianej, fabr. paulistańska, b. gustowne, z 18.000	9.500
Kombinacje z opaliny do ubiorów damskich w znakomitem wykonaniu i różnych kolorach	5.000
Majtki z opaliny, dobrze wykończone różne kolory	2.500
Spodnie męskie z mocnego drellichu, od	3.500

nosie odkrycie naukowe, pudełko z 3-ma sztukami	3.500
Pantofle filcowe wszelkiej wielkości	3.500
Krem do zębów Polidente, tubka duża	1.500
Szelki męskie, mocne	2.500
Podwiązki męskie, gumowe mocne para	1.000
Trzewiki skór. męskie jakikolwiek nr.	8.000
Takież fantazyjne, jakikolwiek numer	6.500
Nici do maszyny (białe i czarne) szpulka 200 jardów	.300
Oslony przed komarami haftowane, na łóżka wąskie	35.000
Takież haftowane, na łóżka szerokie	50.000
nóż i widelec Solingen,	1.500
Grzebienie gęste „Marfim”	.300
Bandaże dla noworodków, metr	.500
Guziki kościane, pudełko sto sztuk	.400
Chusteczki z Kambrai kolorowe dla panienek, tuzin	2.400
Lalki celuloidowe różnej wielkości od	200
Zatrzaśki do mankietów męskich para	.500
Jedwab w tubkach dużych, 2 sztuki	.500
Pędzelki do pudru, od	.100

Casa

ISTNIEJE
TYLKO JEDNA!

Praca Generoso
Marques 26

Abdo

Dodajemy w dalszym ciągu, tytułem prezentu, jedwabną koldrę wartości 300\$000 każdemu, kto uczyni w naszym sklepie zakup na sumę 1:000\$000.

Zobaczcie zadziwiające ceny i olbrzymi wybór!

Ubrania n
Konfek

Nasz

CURITY

ST. KUSZEL

Gdzie d
prócz siebie n
to na całej pi
w szkółce ele

— Znal
da sąsiad do
ten. — Niech
jest ciebie za
skrót przesła

— Odda
wieków było
gostawi jego
bieta. Każde
i nagi szkielet

Ilustracje
i dziela się na

Wzorek
ja tego nie ku
to Zetowi —

który wetknął

— Niech ja st
mi zarabiać p
ekonomiczna

Wzorek
bie 9/10 siana

— broni się t
go dobra, —
cję lub okupa

Wzorek

Ty masz zadu

ceny. Wolę zr
górze, dostanie

tymczasem un
z obecnym kry

Ciemnot

rzałość człow

Niskość kultu

kultury, to tro

nie prawdy tr

Czy dala

Parę sp

to dosadną od

któreś tablicy

„Pomóż

swoich obywa

w morzu biljo

przedtem star

głódny człow

miar cebulek

Każdy w

na każdy tem

Patrzmy

Dziwią czyją

właścicieli

Więc m

Nic podobnej

podwieczerek

buddyjscy, od

cjalne potraw

gwarantowani

Z gwar

coś bliskiego

szoną w Berl

tylko ludzie,

pochodzenie

Każde z

sofą i ogrom

wo ciemny. I

niu o wyższ

Wrogość

robi sromotn

własnego nos

gością — i p

ność. Kultura

kowe zostani

A może

Kilka d

dzynarodowe

była bardziej

sercu, niżli u

nie, jak brzę

tańczących p

wesołe, szcze

w głębokej j

wiadomość, z

domem.

A po co

małych skaut

dziwszy na r

po polsku. N

się mimowoli

Bo czy

prawda trzec

przypadkiem

Nareszc

narodów to s

naite, o psze

Może n

świat, to mo

Propo

„Reel Reel J

„Od e

Nasta

Przetón

rodów do da

Czy w
PO
ULI

CASA LUNAR

Ubrania gotowe od 45\$000

Ubrania na miarę po cenach dostępnych dla wszystkich. Konfekcja męska, koszule, skarpetki, krawaty i t. p.

DUŻY WYBÓR KAPELUSZY.

Naszą dewizą jest: **duży obrót — mały zysk**

MÓWI SIĘ PO POLSKU.

CURITYBA ■ ul. Riachuelo 148 ■ **PARANÁ**
369-39-52

ST. KUSZELEWSKA

Dwie prawdy i jedna kapusta.

Gdzie dwóch ludzi, tam dwie prawdy. Ślepe, zapadłe, nie prócz siebie nie widzące. Religia, polityka, ekonomia demonstrują to na całej przestrzeni historii wyraźnie, nieczem obrazkowe tablice w szkółce elementarnej.

— Znalazłem doskonałego boga, uwierz w niego! — powiada sąsiad do sąsiada. — Niechce, wołę swego, — odmawia tamten. — Niechcesz? W takim razie grzeszysz i moim obowiązkiem jest ciebie zabić, — oświadcza pierwszy i wali go po głowie. Oto skrót przesładowań „za wiarę”, oto schemat wojen religijnych.

— Oddaj, bo to moje! — mówi A. — Nic podobnego. Od wieków było moje, — protestuje B. Biorą się za łby. Każdego błogosławi jego kapłan, tłumaczy jego historię, podszczuwa jego kobietę. Każdego „prowadzi jego idea”. Oto sens wojen zaborczych, i nagi szkielet dorobionej do nich polityki.

Ilustracje do walk ekonomicznych są bardziej skomplikowane i dzieła się na kilka wzorków. Oto trzy z pośród nich:

Wzorek 1-szy: — Ja ci to sprzedam, — powiada X. — Nie, ja tego nie kupię — mówi na to Y. — W takim razie sprzedam to Zetowi — pociesza się X. Ale w domu Zeta zastaje już Ygreka, który wetknął wspólnemu sąsiadowi taki sam towar za pół ceny. — Niech ja stracę, byle lks zdech jaknajprędzej i nie przeszkadzał mi zarabiac później. — lks zdychać niechce. Zaczyna się „wojna ekonomiczna”.

Wzorek 2-gi: — Ja skoszę twoją łąkę i za fatywę wezmę sobie 9/10 siana, — proponuje przybysz. — Dziękuję. Skoszę sam — broni się tubylec. — Ależ ty nie potrafisz. Ja to zrobię dla twojego dobra, — decyduje gość i odrzuca gościa. Mamy kolonizację lub okupację (Nie mylić z malwersacją!)

Wzorek 3-ci. — Daj mi jeść. Nie mam pracy. Jestem głodny. Ty masz zadużo. — Niemogę, bo jak oddam zadarmo, to obniżę ceny. Wołę zniszczyć. Wtedy zmniejszy się podaż, ceny pójdą w górę, dostaniesz pracę, zarobisz sobie i kupisz u mnie. Ależ ja tymczasem umrę z głodu! — To trudno. Oto jest skrót walki z obecnym kryzysem.

Ciemnota człowieka, to widzenie jednej tylko prawdy. Dojrzałość człowieka, to widzenie prawdziwości i wagi prawd obu. Niskość kultury, to forsowanie naoslep własnej prawdy. Dojrzałość kultury, to troska o pogodzenie prawd równorzędnych. To szukanie prawdy trzeciej: nadrzędnej.

Czy daleko szło oświecenie człowieka? Dojrzałość kultury? Parę spojrzeń, rzuconych migawkowo po świecie, odrzuci na to dosadną odpowiedź. Każdy żywy obrazek pasować będzie do którejś tablicy.

„Pomóżcie bezrobotnym, dajcie chleba i odzież!” nawołują swoich obywateli wszystkie kraje, paląc kawę w parowozach, topiąc w morzu biliony beł bawełny i cale stopy melonów, rozkroiwszy je przedtem starannie, żeby przeżarła je stona woda, zanim zeżre głodny człowiek. Holandia pośpieszyła nawet gorliwie spalić nadmiar cebulek kwiatowych, zamiast poprostu rozdać je po szpitalach.

Każdy widzi tylko własną prawdę, podczas, gdy prawd jest, na każdy temat, conajmniej dwie.

Patrzymy dalej: Anglicy zamykają Gandhiego w więzieniu. Dławią czyjąś prawdę, żeby nadal kosić cudzą łąkę „dla dobra jej właścicieli”

Więc może Hindusi wobec tego biorą w kupę! Bogać tam. Nic podobnego. Ciekawy pisarz angielski Huxley, opisuje pewien podwieczorek polityczny w Bombaju, podczas którego ortodoksi buddyjscy, oddzieleni starannie w osobnej części ogrodu, jedli specjalne potrawy, przygotowane przez kucharzy „pochodzących z gwarantowanie dobrych rodzin”.

Z gwarantowanie dobrych rodzin? To zdanko przypomina coś bliskiego sąsiedzkiego... Aha! Nową ustawę urzędniczą, ogłoszoną w Berlinie. Mocą tej ustawy, urzędnikami Rzeszy mogą być tylko ludzie, którzy do 3-go pokolenia wylegitymują się aryjskim pochodzeniem własnym, oraz „dotyczącej” małżonki.

Każde z migawkowych spojrzeń przynosi jakąś „historię wesołą i ogromnie przez to smutną”. Człowiek jest ciemny. Jaskiniowo ciemny. I nieskończenie śmieszny w tem poważnym przekonaniu o wyższości swojej racji, lub nacji.

Wrogość i ślepotę... Zjeżdża się konferencja gospodarza i robi smrotną kląpę, bo znowu każdy patrzył tylko na koniec własnego nosa. Zawijają się pakt mocarstw, zapłodniony wrogością — i przy pierwszej próbie działania obnaża swoją beznadziejność. Kultura jest niedojrzała, jak kwaśne jabłko i zapewne na takowe zostanie zbita.

A może jednak nie zostanie?

Kilka dni temu radio warszawskie nadało transmisję z międzynarodowego zjazdu harcerzy w Gödöllö. Półgodzinna transmisja była bardziej przejmująca, niż najpiękniejsza książka — i miłsza sercu, niżli ulubiony krajobraz. W Warszawie, słysząc było wyraźnie, jak brzęczą małe dzwoneczki na nogach skautów cejlońskich, tańczących przy polskim ognisku w węgierskim lesie. Łagodne, wesołe, szczebiotliwe i śpiewne, jak pierwszy świergot przedranny w głębokiej jeszcze nocy. Jak nieśmiała, nieskładna, niedorzeczna wiadomość, że ludzie są braćmi i cały świat jest ich wspólnym domem.

A po cejlońskim tańcu opowiadał kobiecie głos, że dwóch małych skautów padło sobie w objęcia: pękało ze śmiechu, sprawdzili na migi, że „Kapusta” znaczy po węgiersku to samo co po polsku. Nie wątpię, że wszyscy słuchacze transmisji ucieszyli się mimowoli.

Bo czy nie o to tylko chodzi na świecie? Czy to nie jest owa prawda trzecia, nadrzędna, dziecinnie prosta, znaleziona cudownym przypadkiem nad dwiema obcemi sobie prawdami?

Nareszcie zgodzono się, że jedno słowo znaczy dla dwóch narodów to samo. Świat kłóci się o granice, o broń, o węgiel, o naftę, o pszenicę...

Może nareszcie pogodzi się przy kapuście? Jeśli już nie nasz świat, to może kiedyś świat ich, skaukiców z Gödöllö?

Proponuję, żeby międzynarodowy okrąg zjazdu harcerskiego „Reel Reel Jamboree!” uzupełnić wierszykiem:

„Od czasu jak skauki odkryli kapustę

Nastały w świecie długie lata tłuste”.

Przetłumaczyć go na wszystkie języki i przekazać Lidze Narodów do dalszego urzędowania.

Z POLSKI

Znamienne powitanie polskiej i niem. młodzieży w Gdańsku

Gdańsk. — Wróciła pociągiem krakowskim grupa niemieckiej młodzieży szkolnej ze Mszany Dolnej, oraz delegacja niemieckich harcerzy gdańskich z Gödöllö. Na dworcu przybyłych powitał zastępca komisarza generalnego R. P. w Gdańsku radca Zientkiewicz oraz w imieniu prezydenta senatu wiceprezydent senatu dr. Greiser.

Do młodzieży gdańskiej przyłączyła się połowa harcerzy krakowskich, udająca się do Gdańska, ażeby w charakterze nieoficjalnym spędzić kilka godzin z kolegami gdańskimi.

W końcu swego przemówienia powitalnego, wygłoszonego do niemieckiej młodzieży gdańskiej i polskiej wiceprezydent senatu dr. Greiser wznosił okrzyk na cześć „pełnego chwały Marszałka Piłsudskiego oraz najlepszego żołnierza frontowego Adolfa Hitlera”.

Przygotowania do wielkiego polskiego lotu długodystansowego

Warszawa. — Z międzynarodowych sfer lotniczych dowiadujemy się, że przygotowania do wielkiego polskiego lotu długodystansowego na wschód są w pełnym przygotowaniu. Lot odbędzie się na samolocie „PZL 19” dwumiejscowym, o wadze 560 kg. Samolot ten może zabrać ze sobą 600 l. benzyny, obliczając mniej więcej 30 litrów na godzinę i można lecieć niespełna dobę. Przypuszczając tedy należy, że lotnik wylądowałby w jakimś punkcie na Syberji, lecąc tym szlakiem, jakim się odbywały loty do Tokio. Lot odbywałby się bez lądowania, celem pobicia rekordu, który wynosi dotychczas 3.000 km.

Jedynie farby i aniliny

“BAYER”

W PACZKACH PO I KILOGRAMIE

specjalne wskazówki użycia. Esencje i olejki do fabrykacji likierów, wódek etc.

NIE SZUKAJ INNYCH

do farbowania wszelkiego rodzaju wyblakłych rzeczy we wszystkich kolorach.

Wielki wybór perfum, krajowych i zagranicznych. Przybory do higieny ust, jak kremy mydełka, szczoneczki etc.

Barwniki do napojów i przetworów owocowych

JEDYNI PRZEDSTAWICIELE

LÁ NO LUHM

161 Rua RIACHUELO 161

Uczeń wileńskiej szkoły technicznej zbudował łódź podwodną

Jeden z wychowanków państw. szkoły technicznej w Wilnie wynalazł i wypróbował na Wilji małą łódź podwodną.

Młody wynalazca ma już za sobą kilka interesujących wynalazków z dziedziny szybownictwa i samolotów. Wynalazca w skonstruowanej przez siebie łodzi zdołał przebyć jedną godzinę pod wodą. — Łódź przeznaczona jest na jedną osobę.

Polska gościnność, teźyczna i twórcza fantazja wywołały zachwyt Baden-Powella

Gdynia. — Korespondent PAT w Gdyni uzyskał specjalny wywiad z bawijącym w Gdyni lordem Baden-Powellem.

Twórca skautingu wyraził na wstępie głęboką wdzięczność za nader serdeczne i gościnne przyjęcie, jakiego doznał w Gdyni. Znałe mi już były — mówił

lord Baden Powell — tradycje polskiej gościnności i serdeczności. Dzisiaj miałem okazję przekonać się naocznie, jak mało jednak wiedziałem i jak dalece polska serdeczność przeszła granice mojego oczekiwania.

Osobisty kontakt z Polakami na polskiej ziemi zawsze głęboko leżał mi na sercu, jednak spłot okoliczności i faktów złożył się tak, że przyjazd ten musiałem wbrew najszczerzszym życzeniom odkładać.

Zapytany o Gdynię lord Baden-Powell wyraził wielki zachwyt dla pierwszego polskiego portu na Bałtyku. Miasto to, powstałe z piasków, a mające dzisiaj w świe-

AEROPOSTALE

FRANCUSKA KOMPANJA komunikacji powietrznej

przewozi pasażerów i korespondencję W poniedziałki — na POŁUDNIE aż do Rio Grande do Sul na PÓLNOĆ, do Natal We wtorki — na POŁUDNIE do republiki platyńskich W czwartki — na POŁUDNIE do rep. platyńskich i Peru W piątki — na PÓLNOĆ do Natal i Europy.

Bezpośrednio do krajów europejskich Zamyka się poczęt w Kurytybie. PRZYJMOWANIE KORESPONDENCJI: O godz. 18 w Agencji Głównej O godz. 21 na poczęcie głównej Po wszelkie informacje zwracać się do Agencji Głównej THEOPHILO G. VIDAL TELEFON, 538 Pracę Carlos Gomes 315-321 — Curytyba

cie wielkie znaczenie handlowe i przemysłowe — jego zdaniem — jest symbolem teźycznej ducha i twórczej potęgi Polski.

Lord Baden-Powell zapewnił dalej o swej wielkiej dla Polski życzliwości, która na świecie musi się cieszyć ogólną sympatją.

Naczelny harcerz podkreślił rolę, jaką w sprawie zbliżenia narodów odgrywa harcerstwo. Jednym z najważniejszych punktów programu ruchu harcerskiego jest współpraca narodów. W dziedzinie tej Polacy uczynili dużo, dzięki swej gorącej miłości ojczyzny, swej roztropności i twórczej fantazji i swemu taktowi.

Dowodem tego, jak twórczą jest polska wyobraźnia, jest Gdynia. Ta cecha charakteru polskiego jest gwarancją wielkiej przyszłości Polski.

Zderzenie samolotu z krowami

Do niezwykłego wypadku samolotowego przyszło na Ochocie w Warszawie, niedaleko szosy grójeckiej. Pilot-instruktor eskadry treningowej, odbywający tam lot ćwiczebny, zmuszony był w pewnej chwili do lądowania z powodu defektu w motorze, ponieważ zaś było już zapóźno, by lecieć do lotniska, pilot chciał wylądować na łące przy szosie, niedaleko zabudowań. W chwili lądowania stado krow, pasących się na łące spłoszone warkotem motoru, pognęło w popłochu wprost na lądujący aparat. W czasie zderzenia padła jedna krowa zabita na miejscu, druga doznała złamania wszystkich nóg, a trzeciej skrzydło samolotu urwało jeden z rogów.

Również i aparat nie wyszedł bez szkody, gdyż śmigło uległo uszkodzeniu, podwozie zaś zostało zupełnie rozbite przy zderzeniu z ziemią. Na szczęście pilot wyszedł z opresji bez szwanku.

CASA MARSELHA

Wielki wybór bielizny damskiej i męskiej, gotowych ubrań męskich, marynarskich i dziecięcych, krawatów, pasów, pończoch, parasolek itp. Galanteria męska i damska wogóle.

PERFUMERJA

Flomenbaum & Knophtolz Av. João P.essoa 107 PALACIO GARCEZ Curytyba — Paran. CENY BÉZKONKURENCYJNE Mówi się po polsku.

371 39-52

Dlaczego kupujecie drogo swe artykuły spożywcze? My sprzedajemy najtaniej!
„Armazem Comendador” 34 — Comendador Araujo — 34 obok Praça Osorio — Telefon 1000
Na żądanie odstawiamy wszelkie zakupy do domu DOSTARCZAMY I KUPUJEMY ARTYKUŁY KOLONJALNE !!

Odszedł jeden z ostatnich.

Z nielicznego grona bojowników o niepodległość Polski z r. 1863, mieszkających w przytuliskach weteranów przy ul. Biskupiej w Krakowie, śmierć wyrwała znowu jednego z weteranów, a to: Artura Gierzyńskiego, w 87-em roku życia.

Ś. p. Artur Gierzyński urodził się na Korsyce, jako syn emigranta i weterana z r. 1831. Należał on do partii Miniewskiego, Grehowicza i Lelewela i walczył pod Panasówką i Batorzem.

Po upadku powstania ś. p. Gierzyński, jako obywatel francuski, powołań został do armii republiki, w której służył 7 lat i brał udział w wojnie francusko-pruskiej.

W czasie powstania Garibaldiego walczył po stronie Watykanu w bitwie pod Mentona, za co otrzymał order papieski.

Za udział w walkach algierskich nadano mu medal kolonialny. W ostatnich czasach odznaczony został Krzyżem Niepodległości z mieczami.

Przy sposobności zaznaczyć należy, że w krakowskim Przytulisku Weteranów pozostało tylko trzech bojowników walk o niepodległość, a to: Nożyczkowski, 96 lat liczący, Żelichowski 95 i Morawiecki 88 lat liczący.

W PONTA GROSSA

Rodacy!! — Chcecie kupić za pół darmo?

Kupcie tylko w

Casa Novo Brasil

av. Fernando Pinheiro 41.

Ubrania, bielizna, obuwie.

piłtwa, materiały ubraniowe.

UWAGA: Nawprost stacji kolejowej.

R. -39-46

Samozwańczy „carewicz Romanow”

Z pieczęcią komendy policji w Wadowicach

Z Warszawy donoszą: — Przy ul. Prokuratorskiej przy warszawskim sądzie okr. zjawił się w poniedziałek niezwykły gość.

— Jestem zaginionym synem cara Aleksandra III — powiedział na wstępie zdumionym urzędnikom prokuratury.

„Cesarzewicz” wygląda osobliwie: w łapciach na owiązanych onuckami nogach, w lichym stroju, robi wrażenie mało zamożnego wieśniaka. Opowiada, że przywędrował pieszo ze wsi Zator w pow. wadowickim. Wędruje od początku lipca. Chce dołochdzić swych praw i odzyskać tytuły i majątek. Szedł od wsi do wsi, od kościoła do kościoła, żebrał, ażeby zdobyć środki na kontynuowanie swej podróży. Mówi, że wszędzie przyjmowano go gościnnie i okazywano mu pomoc. Niezwykły przybysz z dalekiej prowincji mówi, że nazywa się Józef Romanow-Romanowicz.

Posiada nawet jakiś dokument, na którym niewprawną ręką wykaligrafowano: „Książę rosyjski Józef Romanow-Romanowicz, syn monarchy, z ojca Aleksandra III, cesarza rosyjskiego i t. d.” Osobliwość tego dokumentu nie jest jednak jego niezwykłą treścią, ale raczej pieczęć komendy policji w Wadowicach, przyłożona na posterunku w Zatorze. Przy tej urzędowej pieczęci figuruje adnotacja: Wyruszył do Warszawy. Dziwnem jest, że funkcjonariusz policji zdecydował się opatrzyć pieczęcią urzędową tego rodzaju pismo, będące niewątpliwie dziełem maniaka, czy chorego umysłowo.

Józef Romanow skarży się, że wywłaszczono go z włości i po-

zbawiono praw. Poza tem opowiada, że skreślono go z ksiąg ludności. W ten sposób uznano go oficjalnie za zmarłego, chociaż żyje... Na odchodnym „cesarzewicz” zapowiedział jeszcze kilka następnych wizyt w urzędzie prokuratorским, gdyż ślubował nie spocząć wcześniej, zanim utraczonych praw nie odzyska.

Dwa procesy komunistyczne.

W sądzie okr. częstochowskim rozpatrywade były dwa procesy komunistyczne, podczas których przed obliczem sądu stanęły dwie grupy młodocianych intelektualistów w roli oskarżonych. W jednym wypadku przodownik policji przychwycił młode towarzystwo, które pod pozorem flirtu tuliło się do ścian parkanu, roz-wijając komunistyczne ulotki. Sąd skazał w tym procesie Nudelmana na 2 lata, Weinrybównę, Erlichmana i Klina po 1 roku więzienia.

Z kolei sąd rozpatrzył sprawę następną, w której niebylejaką wcale rolę odgrywała 17-letnia komunistka, Fajgla Secemska, jedna z zagorzałych zwolenniczek teorii komunistycznych, jednak z braku dowodów została ona uniewinniona, podczas, gdy dwaj jej towarzysze — Zilberstein i Zeligman zostali skazani po 1 roku więzienia.

Praca 40.000 warsztatów rzemieślniczych w woj. kieleckim

Na terenie kieleckiej Izby rzemieślniczej jest w chwili obecnej czynnych około 40 tys. warsztatów rzemieślniczych, co oznacza w porównaniu z rokiem ub. wzrost około 2000 warsztatów. Ilościowo największą grupę stanowi grupa skórzana, 11,500 warsztatów, w tem szewcy 9,000, na drugim miejscu idzie grupa spożywcza 7000 warsztatów, w tem 5000 warsztatów rzemieślniczych, następnie grupa włókiennicza 7000, w tem krawców 6000. Ilość czeladników i pomocników kwalifikowanych, zatrudnionych przez te warsztaty wyraża się na terenie woj. kieleckiego liczbą 9700, która to cyfra jest niższa od tej z roku ub., wskutek przejścia szeregu czeladników do samodzielnego wykonywania rzemiosła. Rzemiosła na terenie woj. kieleckiego liczą obecnie 7000 uczniów pobierających legalnie naukę.

Roboty nad rozbiórką prawosławnego soboru w Kielcach są bardzo poważnie posunięte naprzód.

Doprowadzono je bowiem do poziomu posadzki fundamentów. Rozbiórka dowodzi niezwykłej masywności budowy burzonej cerkwi, z którą to szczególną masywnością Moskale budowali wszystkie cerkwie na ziemiach zaboru. W miarę postępującej rozbiórki wyszły na jaw rozmaite ciekawe szczegóły tego, jak budowano burzone cerkwie. N.p. płyty posadzki w dużej ilości pochodziły ze zrabowanych nagrobków z cmentarza katolickiego do dziś zachował się na jednej z płyt posadzki nagrobkowy napis. Jeżeli dodać, że wspaniałe renesansowe ozdruvia burzonej cerkwi również pochodziły z rabunku a mianowicie przetransportowane zostały z kieleckiego pałacu biskupów krakowskich, to się żywo uplastyczni, w jaki sposób budowano rozpadające się w gruzy pomniki niewoli. Na głębokości 3 m. w absydzie za wielkim ołtarzem znaleziono akt erekcyjny cerkwi 8 roku po Powstaniu Styczniowym. Prowadzona obecnie rozbiórka ma oszczędzić podziemia cerkwi, które zostaną spożytkowane przez miasto jako schron, a nad niemi założony będzie gazon z kwiatami. Koniec rozbiórki przewidziany jest za 2 miesiące.

Czy wiecie, że każdy Klient sklepu „ADELICIOSA” otrzymuje PO DKONIEC ROKU NA BOZE NARODZENIE PODARUNKI? ULICA QUINZE DE NOVEMBRO NR. 72 - TELEFON 71

Polska - w Klubie Rotarjanów.

PANIE PREZYDENCIE, PANOWIE:

(Dokończenie)

I tu trzeba przypomnieć, że dawna Polska prawie nie miała wojsk stałych, zaciężnych, regularnych, nawet wtedy, gdy w późniejszych wiekach jej sąsiedzi mieli już tego rodzaju świetne armie. Parlament polski, a istniał w formie całkowicie usprawiedliwiającej tę nazwę od wieku czternastego — odmawiał królom podatków na ten cel, nieraz wyraźnie motywując, że stała armia da początek do wojen zaczepnych. Natomiast twierdził, że do obrony kraju wystarczą istniejący system, iż w razie wojny król powołuje pod broń wszystkich obywateli, oczywiście w owych czasach znacząco do szlachty. Ta szlachta, jak wiemy, walczyła bohatersko, ale jest jasnym, że takie wojsko nadawało się tylko do obrony kraju przed inwazją. Wiemy, że w zmienionych stosunkach europejskich w wieku 18 system ten zawiódł, gdy rozbiory Polski zostały zadecydowane przez sąsiadów w drodze traktatów politycznych. Ale w tym systemie obronnym Polski dawniej przyjął się duch narodu, pragnącego żyć w swych granicach w pokoju. Ale są fakty, wskazujące jeszcze dobitniej na pewne cechy dawnej Polski: od 16 stulecia Polska ma pisarzy politycznych. Wśród nich jednego ze swych królów, Stanisława Leszczyńskiego, który propagował system polityczny w Europie, odpowiadający dzisiejszej Lidze Narodów, mający zapobiegać wojnom, a rozwijać stosunki pokojowe i współżycie coraz bliższe wszystkich narodów.

Przypomnieć chcę dalej, że Polska pierwsza skonstruowała zasadę netykalności obywatelskiej, w uchwale swego parlamentu z roku 15, którą każdy następny król przy koronacji musiał zaprzysiąć, a ujęte w formułę prawną brzmiąca po łacinie: „neminem captivum, nisi iure victum“.

Przypomnieć chcę, że Polska była pierwszym krajem w Europie, który stworzył urząd, odpowiadający późniejszemu Ministerstwu Oświaty, pod nazwą Komisji Edukacyjnej w roku 18.

Przypomnieć chcę, że kiedy we Francji szalała wielka Rewolucja, polski parlament uchwalił ustawę, znaną w świecie całym pod nazwą Konstytucji 3-go Maja, dającą równe prawa obywatelskie wszystkim mieszkańcom kraju, a więc kończący tradycję republiki tylko szlacheckiej. Musi być bowiem Panom znane, że od roku 15 nazwa oficjalna Polski brzmiała „Rzeczpospolita“, choć na czele stał król, który był obieralny.

Przypominam, że Polska nigdy nie była terenem wojen religijnych, które kilka wieków zakłócały życie reszty Europy, że ten kraj, nazywany zawsze ostoją katolicyzmu, dawał pełne równoprawienie wszystkim innym wyznaniom.

Przypominam, że jeszcze w mroczkach ciemnego średniowiecza, kiedy zaczęły się masowe i krwawe prześladowania żydów w państwach zachodniej Europy, w 14 stuleciu, Polska dała im prawo azylu i prawa osiedlenia się. Przez wieki też wędrowali prześladowani w innych krajach żydzi do Polski, i dlatego mamy dziś ich tak wielką liczbę.

Szczególnie podkreślam fakt historyczny, że jeżeli dawna Rzeczpospolita Polska objęła tak wielkie tereny, od morza Bałtyckiego do morza Czarnego, że co do liczby mieszkańców i obszaru była przez wieki jednym z największych i najpotężniejszych państw Europy, to osiągnęła to nie drogą podboju i ekspansji militarnej, a drogą dobrowolnej unji i porozumienia z państwem litewsko-białoruskim unji, która kilka razy od czternastu stulecia zmieniana, znalazła swój najdoskonalszy wyraz w ostatnim ujęciu w Lublinie w r. 1569, jako akt wzorowy pod względem prawnym, materialnym i moralnym.

Aby mych wywodów nie przedłużać, nie będę wymieniał działalności Polski na polu nauki i sztuki. Ten długi szereg nazwisk geniuszy polskich z tej dziedziny, których dzieła dotarły i wywierały wpływ na umysłowość współczesną mimo trudnej dostępności języka polskiego, jest i Panom zapewne znany. Wpływ, jaki kultura polska wywierała na narody Europy wschodniej i środkowej znajduje odzwierciedlenie w źródłach historycznych tych narodów. Mówić o tem uważam dlatego za zbędne, iż musi być dla wszystkich jasnym, że naród, w który w swym życiu politycznym wcielał w czyn tego rodzaju zasady, których kilka przykładów wymienię, musiał mieć wysoki stopień kultury. Przypominam że Uniwersytet Krakowski jest jednym z najstarszych w całej Europie. Co więc cechowało dawną Polskę? Określiłbym to w sposób następujący: istotna wiara w te ideały, które były podawane narodom przez pionierów ducha ludzkiego jako zdobycze ludzkości, wiara że ideały te nie mają pozostać czczymi słowami, ale że należy je w życiu w czyn wprowadzać. Zarazem wiara w innych, w inne narody, że one równą szczerością do tych ideałów dążą. Cechą wybitną narodu polskiego było poszanowanie cudzej indywidualności, a co za tem idzie, tolerancja wyznaniowa, narodowa i polityczna. Wiemy, że to poszanowanie cudzej indywidualności w życiu politycznym doszło nawet do szkodliwej przesady w instytucji t. zw. liberum veto, na mocy której jeden głos mógł w parlamencie unicestwić uchwałę, która winna była dochodzić do skutku jednogłośnie. Ale z tej cechy charakteru wypływał też brak imperjalizmu, brak zaborczości militarnej w historii Polski, a natomiast dążności do zataśowania spraw z obcymi na drodze porozumienia i układów. Z tej cechy charakteru wypływała też zawsze duża w Polsce znajomość spraw i kultury innych krajów i narodów. A jednak Polska upadła. Były więc błędy w naszym dawnym życiu. Wspominam, że w okresie kadencji, — który przeszedł po t. zw. okresie złotym, okresie najwyższego rozwoju od 15 do początków 17 stulecia kiedy już niektórzy politycy wskazywali na grożące niebezpieczeństwo, istniał kierunek polityczny, którego pisarze udawali, że chociaż sąsiedni państwa mają już regularne, silne armie, Polsce nie może nic grozić, bo ona jako nieuzbrojona nie stanowi dla tych sąsiadów niebezpieczeństwa.

A teraz — jesteśmy znów w kole samodzielnego narodu świata. Jakie wnioski wyciągamy z przeszłości, jakie wskazania formujemy na przyszłość?

Dzieciństwo, jakie objął Marszałek Piłsudski, stając w r. 1918 na czele zmierzających do Polski, było doprawdy niepełne.

Pomijam kompletną ruinę materialną, jaką przedstawiał kraj, który był przez lat 4 teatrem wojny bezprzykładnych rozmiarów, na którym walczyły armie obcych i wrogich narodów. Te 123 lat niewoli i podziału między obce żywioły poczyniły też i spustoszenia w dziedzinie duchowej. Polska odnowiona zaczyna swój żywot w listopadzie 1918 r. odrazu pod znakiem parlamentaryzmu. Marszałek Piłsudski rozpisuje wybory i już w styczniu 1919 zbiera się sejm, którego zadaniem jest wykonywać bieżącą pracę ustawodawczą oraz uchwalić konstytucję, co się odbywa przy akompaniamencie trwającej do 1921 wojny z Rosją Sowiecką. Po uchwaleniu

Konstytucji Marszałek Piłsudski zrzeka się w r. 1922 godności Głowy Państwa, a w r. 1923 także funkcji głównego inspektora armii, wycofując się całkowicie w zacisze życia prywatnego aż do maja 1926. Co się tym czasie działo? Oto parlament odrodzonej Polski ma wygląd i działalność typową wszystkich parlamentów europejskich. Politycy polscy z czasów rozbioru, z państw w których żyli przed wojną, wnieśli do ustroju Polski odrodzonej ów system demokracji parlamentarnej, który w całej Europie jeszcze istniał, ale który już nie odpowiadał zmienionym przez wojnę i postęp techniki i gospodarczego rozwoju warunkom. Tę demokrację parlamentarną w zwyrodniałej formie, której bankructwo obserwujemy dziś we wszystkich państwach Europy i Ameryki, nazwał już wówczas Marszałek Piłsudski „ginącym światem“. Widząc jej niezdolność do rozwiązania problemów Polski nowoczesnej, Marszałek Piłsudski w maju 1926 występuje znowu na widownię polityczną, na jego wezwanie staje odrazu znaczna część armii i ludności i po krótkim, bo ledwie 3 dni trwającym na całym terytorium Polski zamachu stanu, jest Marszałek znowu czynnikiem decydującym w Polsce. Ale parlament nie przerwał swej pracy, istniał i istnieje, Prezydent został wybrany, każde wybory dawały tylko coraz więcej posłów — obecnie ogromna większość — przyjmujących dla Polski te drogi rozwoju, które wskazał Marszałek Piłsudski. Bowiem odpowiadają one duchowi narodu i potrzebom państwa. Nie wystąpił Marszałek Piłsudski z hasłami oszalałymi tłumy, nie głosił czegoś w rodzaju ewangelji, która by miała wzbudzić fanatyzm mas, nie rozbułdzał szowinizmu, nie wprowadzał tonu, który by grał na nacjonalizmie i schlebiał tłumom. Przeciwnie, jako program postawił uśmierzenie tych tarć, które pozostały z wypadków rozbiorowych i wojennych, w kierunku tolerancji, poszanowania i równoprawienia tych grup, które nie należąc do narodowości polskiej, w granicach Rzeczypospolitej żyją. Nie chciał i nie przyjął stanowiska dyktatora, pozostawił nieprzerwanie parlament. Nastąpiła zasadnicza zmiana metod i tendencji, a nie było ani jednego emigranta politycznego, któryby z Polski uciekł. Synteza jest krótka: Marszałek Piłsudski wezwał naród do spełnienia twardego obowiązku. Przywrócić wiarę, że wzniesie hasła można i trzeba wcielać w czyn. Konstytucja kilka razy uległa różnym zmianom i poprawkom, uchwalonym przez parlament, obecnie pracuje komisja dla przedstawienia definitywnego projektu. Jakie są myśli przewodnie? Oto rząd ma mieć uprawnienie do istotnego rządzenia, t. j. wydawania zarządzeń w tempie odpowiadającym dzisiejszemu biegowi życia i zdolność do układania planów na dłuższą metę, co jedynie może w dzisiejszej skomplikowanej strukturze gospodarczej dawać rezultaty, ale ten rząd ma działać pod istotną kontrolą parlamentu.

Do Kolonii Polskiej w Kurytybie i w Interjorze.

Z powodu ciągłych reklamacji, wynikających z nabywania wszelkich artykułów w sklepach anonimowych, właściciel znanej firmy

CHAPELARIA MODELO

pozwała sobie zwrócić uwagę swej klienteli, w jej własnym interesie, że w sklepie egzystują trzy widocznie umieszczone tablice

CHAPELARIA MODELO

tak jak powinno robić wszystkie firmy uczciwie pracujące. Wobec tego uprasza się Sz. Klientelę, o nie mieszanie mej firmy z firmami, które pracują bez nazwy.

CHAPELARIA MODELO

przy ulicy 15 de Novembro Nr. 267, ponosi całkowitą odpowiedzialność za artykuły, które sprzedaje — bowiem wprowadzane są z najlepszych fabryk krajowych, jak i zagranicznych

Chapelaria Modelo

ul. 15 de Novembro nr. 267

(Nie posiada filii)

JOAQUIM ALVES DOS REIS

(374-40-48)

Obywatele, którzy szczególnie przyczyniają się swą pracą do dobra powszechnego, nie będą mieli z tego korzyści materialnych, ale będą mieli większy wpływ na bieg życia politycznego przez czynne i bierne prawo wyborcze do Izby drugiej, Senatu, mającego te same uprawnienia, co Izba pierwsza, Sejm, wychodząca z wyborów powszechnych.

Nie może zaś ustrój pozostawiać takiego wpływu parlamentowi, iż sama funkcja wykonywania rządów staje się atrybutem parlamentu, co w praktyce oznacza partij politycznych bez formalnej odpowiedzialności. Tak więc kwestja ustrojowa, tyle debатовana w innych krajach lub rozwiązywana krańcowo, w Polsce została skierowana na ewolucyjną, godną narodu dojrzałego i jego wielkich tradycji. A jak się to wyraża w życiu codziennym? Polska przetrwała wielki kryzys gospodarczy dotąd zwycięsko. Znowu apel Marszałka do poczucia obowiązku. Na przestrzeni jednego roku budżetowego 1930/31, skurczono ten budżet prawie o jedną trzecią część. Lwią część stanowiła obniżka pensji urzędniczych, co w innych państwach od lat bywa problemem nie do rozwiązania. Polska w chwili kryzysu zajęła wbrew opinii przeciwniej największych potęg gospodarczych świata, więc m. in. U. S. A. i Anglii, stanowisko, że do stabilizacji i uzdrowienia stosunków gospodarczych trzeba dążyć nie na poziomie cen wysokich, z czasu dobrej konjunktury lat powojennych, ale na poziomie cen niskich, odpowiadających warunkom dzisiejszej podaży i popytu. Droga, którą obrała Polska, była niezmiernie ciężka, trudna, skomplikowana i niepopularna, wymagająca wśród beznadziejnych wysiłków. Ale Polska ją przeszła planową, z wyjątkiem, systematycznie, dzięki drobiazgowemu zarządzaniu we wszystkich dziedzinach tak skomplikowanego dziś aparatu gospodarczego, dzięki zarządzeniom przewidującym tak, że niektóre dopiero teraz po 2 lub 3 latach wydają zamierzone rezultaty. Ale Polska ma równowagę budżetową, czynny bilans handlowy, uniknęła klęski bezrobocia, ma niewzruszenie stałą walutę i brak ograniczeń dewizowych. Na finansy pracy, przy pomocy którego wykonuje się inwestycje publiczne, gdy siły robocze nie mogą zatrudnić normalnie, zamiast płacić za pomocą bezrobotnym. Kryzys odczuwa i Polska, kryzys dotkliwy, bo jej ludność musi się wielu rzeczy wyrzekać, ale przytem nie ustaje wysiłek tworzenia dzieł nowych. Widzimy zaś, że niektóre potrzebne organizmy gospodarcze państw innych po różnych eksperymentach skończyły też na obniżeniu cen ale drogą obniżenia

wartości swego pieniądza. To generalne zarządzenie dokonane jednym zamachem pióra — dało wstrząs, dało obserwujemy, a dotknie szematycznie, a zatem niesprawiedliwie, tak w danym kraju, jak i zagranicą tych, których generalnie mogło uchwytyć. To też gdy zebrała się świeżo międzynarodowa konferencja gospodarzów Londynie, która miała gospodarke świata uzdrowić, polski minister Skarbu prof. Zawadzki oświadczył, że niezależnie od wyników tej konferencji Polska swej polityki finansowej i walutowej nie zmieni. Może Panom nie jest znany drobny, ale charakterystyczny fakt, że w ubiegłym miesiącu znana firma elektryczna Brown Boveri w Szwajcarii zawarła wielką umowę handlową z Turcją, która określona jest w złotych polskich. To więc jest dziś miara wartości, wzbudzająca zaufanie.

Na polu socjalnym Polska odrodzona nie miała wstrząsów i zaburzeń, mimo że jest najbliższym sąsiadem Rosji Sowieckiej, zaś opiekę socjalną rozwijała więcej niż wiele państw Europy. W ostatnich 2 latach Polska przeprowadziła zasadniczą reformę swego całego szkolnictwa, reformę pełną nowych myśli, tak że już kilka państw obcych przysłało swe misje do Polski dla jej studjowania. Zresztą nie będę mówił o tych postępkach, które Polska czyni, jak Panom wiadomo, we wszystkich dziedzinach, chcąc już konczyć. Więc poruszę jeszcze tylko dziedzinę polityki międzynarodowej. W tym zakresie Polska odrazu podjęła swe chlubne dawne tradycje. Nie tylko oświadczyliśmy się bez zastrzeżeń za kierunkiem, który dla świata był po wojnie nowy, który przez stworzenie organizmu międzynarodowego miał państwu i ludom zapewnić pokojowy rozwój i współpracę, ale czynnie go poparliśmy i wiele już razy daliśmy pierwszy nowe projekty i inicjatywę. Ze czynna współpraca Polski w Lidze Narodów była pożyteczna, za dowód może służyć jej powtarzający się wybór do Rady Ligi Narodów już od trzech kadencji z rzędu. Z szeregu faktów wydobędę tylko kilka. A więc przypominam, że na 2 lata przed paktem Briand-Kellog, już w r. 1927 Polska wniosła w Lidze Narodów projekt aktu międzynarodowego, któryby wykluczył wojnę ze środków polityki międzynarodowej. Ale miał miejsce i fakt o głębszym jeszcze znaczeniu. W r. 1930 Polska przedstawiła całkiem nową koncepcję t. zw. rozbrojenia moralnego. Wychodząca z założenia, że praktycznie da się przeprowadzić wcielenie choćby stopniowe w życie zasad zapewniających pokojowe współżycie i rozwój współpracy międzynarodowej, jeżeli szerokie masy w narodach będą do tego przygotowane, przedstawiła Polska projekt opracowania zasad, według których miałyby we wszystkich państwach nad tem pracować, przy pomocy wychowania szkolnego, prasy, ustawodawstwa, uwzględniając podroczniki szkolne, radio etc., by zwałąca antagonizmy narodowe, ducha agresji, gloryfikację wojny i t. p. Organy Ligi Narodów dużo wysiłków włożyły w opracowanie tego zagadnienia. Niestety szanse przyjęcia tego projektu polskiego, który sięgał w istocie do podstaw zagadnienia, obecnie tylko maleją.

Nasz stosunek do Rosji również wykazuje konsekwentne stosowanie tych samych zasad. Po zawarciu pokoju ryzykownego w r. 1921 byliśmy jednym z pierwszych państw, które stosownie do postanowień traktatu pokojowego nawiązały do Związkiem Sowieckim normalne stosunki polityczne. Nie mniej szereg innych państw przedtem dochodził do żywych stosunków handlowych i nawet politycznych ze Związkiem Sowieckim, raz bliższych, to znowu rozluźniających się. Sądziłbym, że lepiej iść powoli, ale za to stwarzać warunki do trwałego, pełnego atmosfery szczerości stosunku. Dopiero więc w roku ubiegłym Polska i szereg państw sąsiednich, podpisała ze Związkiem Sowieckim traktat o nieagresji, a obecnie świeżo w czasie konferencji gospodarczej w Londynie konwencję, która w sposób precyzyjny określa, kiedy w stosunkach międzynarodowych należy uważać państwo za napastnika. Akt ten jest politycznie ważny ze względu na swój wielki zasięg terytorjalny w Europie i w Azji. Ale jako próba nowoczesnego uregulowania stosunków międzynarodowych ma jeszcze głębsze znaczenie. Wszak od początku istnienia Ligi Narodów pracowano nad tem oświadczeniem i nie znaleziono praktycznego rozwiązania, mimo, iż widziano, że bez niego sprawa międzynarodowych gwarancji pokojowych nie posunie się naprzód.

W dziedzinie międzynarodowej polityki gospodarczej Polska odrodzona zawsze praktycznie wykazywała, że hasło współpracy nie jest dla niej frazesem. Skoro nie przychodziły rezultaty na szerszej arenie, to przynajmniej w wyższym zakresie przez t. zw. blok państw rolniczych południowej i wschodniej Europy starała się Polska wykonać usiłowania międzynarodowego ujęcia zagadnień gospodarczych.

W dziedzinie międzynarodowej współpracy intelektualnej zawarła Polska daleko idące umowy z kilku państwami. Zacytowałem tylko tych kilka fragmentów, aby zobrazować, że w ciągu tych niewielu lat od odrodzenia Polska uczyniła wiele wysiłków, aby nowoczesne ideały, któreby miały prowadzić świat ku lepszej przyszłości, praktycznie w czyn wprowadzić. Jednakowoż, jak Panowie widzicie zapewne z obrazu politycznego świata tutejszego, dążenia te może i teraz jeszcze w 20 stuleciu należy uważać za leżące jeszcze obecnie w sferze utopji.

O ile idzie o nas, o Polskę współczesną, to co od nas samych zależy, a więc to co się tyczy naszych spraw wewnętrznych, czynimy z mocną i pogodną wiarą, że wysiłki nasze zmierzają ku dobremu i że dają widoczne dobre rezultaty. O ile idzie o sprawy międzynarodowe, nie chcemy wyrzec się wiary, że do naszych wysiłków przylączy się dostateczna liczba narodów, ażeby powstrzymać zbiorowe życie świata od cofania się ku stanowi, który umysłowość ludzka skreśliła jako przeżytek, jako niegodny rozwoju ducha, natomiast ażeby prowadzić szerokie masy do przyswojenia sobie możliwości praktycznego realizowania tych zasad współżycia i współpracy międzynarodowej, które w teorii są uznane jako szczerne i wzniosłe, a które jedynie mogą dać ludziom istotną możliwość rozwoju, ażeby już dziś przynajmniej w tych sprawach, które rzeczywistej szkody innemu narodowi nie przynoszą, w których po jednej stronie tylko może przyzwyczajenie lub ambicja potęg, gra rolę, ale które po drugiej stronie są logiczne, rozumne i sprawiedliwe, są oparte na przesłankach historycznych, etnograficznych i gospodarczych, te zasady były uszanowane.

Tego chcemy, do tego dążymy. Natomiast nie chcemy i przeciwstawiamy się, gdyby się miała powtórzyć smutna historia z 18 wieku, kiedy kilka państw na drodze paktu zadecydowało o rozbiorach, a Polska sama była ufa i bezbronna.

„Sonho de Ouro“
Agencja Loterii Stanowej i Federalnej

Paula Wassermann
Praca Geneasos Marques, 12 KURYTYBA

Wkażda środe wielkie ogłoszenie Loterii Parańskiej Nie traćcie sposobności!

Agencja, która sprzedaje największe bilety premjowanych. Dla pośredników specjalne ustępstwa.

Club de Mercadorias
Sprzedaż różnych towarów z prawem do losowania tygodniowego. Posiadamy wszystko. Akceptujemy agentów w interjorze. Płacimy wysokie prowizje. Napiszcie po bliższe informacje ul. 15 de Novembro 282 KURYTYBA 357-37-49

Odmożenia, odzlebiaenia, rany 328-32-st.-2 POMADA EQUIMACEA
Casa da Homeopathia
Praca Osorio 87 — Kurytyba

Futra! Wielki wybór wszelkiego rodzaju futer!! --- Naprawy z gwarancją!!
Naprawy od 10\$ 000 | **Futra od 30\$ 000!** UWAGA! Pranie futer i rękawiczek
„ESTILO ORIGINAL“ = FRYDERYKA A. DICKOW = Rua 15 de Novembro, 472 Dewiza firmy jest—Wielki obrót, mały zysk!
Futra!

Z GDYNI I WYBRZEŻA

Niezwykłe ożywienie nad polskim morzem. — Część odpływają istne pielgrzymki na nasze wybrzeże. — Niemiec pod płaszczykiem Francuza rozpowszechnia nikczemne plotki o Polsce. — Żydzi obliczają utrudować dla Polski okręt transoceaniczny. — Feliks Nowowiejski przenosi się z Poznania do Gdyni. — Ruch budowlany.

(Od własnego korespondenta).

Obecny sezon zaliczany jest do najbardziej ożywionych ze wszystkich dotychczasowych nad polskim morzem, co stwierdzają zgodnie właściciele hoteli, pensjonatów, restauracji, mieszkań prywatnych i t. p., całkowicie zajętych przez tłumnie przybywających gości z wszystkich stron Polski i z zagranicy. Takiego napływu wycieczek, jak w r. bieżącym, nie było jeszcze nigdy, a przyczyniła się do tego właściwa polityka Min. Komunikacji, która stoi na b. znacząco, co wychodzi na dobre obu stronom, bowiem każdy nawet z najdalejszego zakątka może przyjechać na wybrzeże, a kolej wcale nie zarabia na uruchamianiu pociągów nadzwyczajnych. Doświadczenie w tym kierunku niewątpliwie wykorzystują władze kolejowe i w latach następnych.

Wśród wielu wycieczek, przybywających w te strony, są b. liczne z Czechosłowacji, skąd przybywa dużo inteligencji, interesującej się żywo budową Na-brzeża Czechosłowackiego w porcie gdyńskim, gdzie — jak wiadomo — Czechosłowacja posiadać będzie podstawę swej floty handlowej, magazyny tranzytowe i t. p. Dotąd rolę pośrednika w handlu zamorskim dla Czechosłowacji spełniały porty niemieckie Hamburg, Brema, Szczecin i inne, dziś jednak wskutek wojowniczej polityki Hitlera w w Niemczech, sternicy polityki Czechosłowackiej zrywają z portami niemieckimi. Liczne zjazdy i wycieczki czechosłowackie w Polsce podkreślały konieczność spójni słowiańskiej we wszystkich dziedzinach, w obronie przed nawałą germańską. Ta zmiana frontu w polityce naro-

dów słowiańskich wyjdzie im samym na dobre i niewątpliwie przyniesie wiele strat Niemcom, którym odbiera się teraz kosztowne i szkodliwe dla Słowiańszczyzny pośrednictwo.

Przez kilka dni bawiła tu wycieczka francuska w liczbie 260 osób, udających się z pielgrzymką do Częstochowy, na Jasną Górę. Jak zwykle w Polsce — podejmowaliśmy tu Francuzów bardzo gościnnie, przyjęciem i manifestacją nie było końca. Ale w wycieczce tej był także bardzo przykry zgrzyt, mianowicie: jeden z francuskich gości — jak się później okazało — był lekarz-major armii niemieckiej w czasie wojny światowej, utyskiwał na rzekomą dyktaturę w Polsce, gdzie jakoby obywatelom Rzeczypospolitej innych narodowości niewolno było nawet porozumiewać się ich językiem. B. major tłumaczył, że podobne skargi otrzymał od swych krewnych, zamieszkałych w Inowrocławiu, krewni ci są Niemcami i prawdopodobnie śni im się dawna wielkość pruskich zaborców, na co Polacy patrzą z pobłażaniem, ponieważ są to poprostu marzenia ściętej głowy. Ale że obcokrajowiec, gość, będący członkiem wycieczki francuskiej — plecie brednie o Polsce, o tem trudno zapomnieć i warto podkreślić, że za podobne plotki, rozsiewane przez obcokrajowca w jakimkolwiek kraju, grozi ciężka kara więzienna.

Na okrętach transoceanicznych Linji Gdynia—Ameryka przybywa do Polski także wielu żydów bądź w odwiedziny do swych krewnych, bądź celem osiedlenia się w naszym kraju. Żydzi z wielkim uznaniem wyrażają się o traktowaniu ich na polskich okrętach, zgodnie podnosząc u-
przejmość załogi z kapitanem na czele, dobroć kuchni i t. d. Korespondent Wasz wdał się w rozmowę z kilkoma przedstawicielami izraelitów, którzy oświadczyli, iż rozpoczęli usilną agitację, w tym kierunku, aby ze składek, dawanych przez żydów, wybudować dla Polski wielki, no-

woczesny okręt transoceaniczny. Na ten temat pisały już wielkie dzienniki żydowskie: „The Day” w N. Jorku i „The Post” w Londynie, wywołując wielki oddźwięk wśród społeczeństwa żydowskiego, które coraz bardziej unika okrętów niemieckich.

Jesienią b. r. zamierza osiedlić się na stałe nad polskim morzem stawny nasz kompozytor mistrz Feliks Nowowiejski, największy piewca Bałtyku, twórca nieśmiertelnej „Roty”, wielu pieśni kaszubskich, opery „Legenda Bałtyku”, potężnych oratorów i in. Nowowiejski zajmie na naszym wybrzeżu poważne stanowisko i prawdopodobnie w niedalekiej przyszłości utworzy tu akademię muzyczną.

Ruch budowlany w Gdyni wzmożł się znacznie w sezonie

letnim — wznoszone są prywatne domy mieszkalne, pomieszczenia dla firm handlowych i in. Towarzystwo Budowy Osiedli (T. B. O., miejska spółka akcyjna dla zabudowy obszarów dawnych domen państwowych), zakończy działalność pierwszego roku istnienia wybudowaniem imponującej liczby zgórą 300 domków dwu, trzy, cztero i pięciopokojowych. — Gdynią — jak już wspomnieliśmy — interesują się bardzo poważnie Czesi, którzy obecnie badają możliwości wzniesienia na gatunkach b. domen państwowej Redfowo — olbrzymiego hotelu. — Jeżeli obcy wyrażają tak poważne zainteresowanie dla Gdyni — jasnym jest, że dla swoich Gdynia przedstawia nadzwyczaj korzystne miejsce lokaty kapitałów, szczególnie w budowie domów mieszkalnych i innych czynszowych.

HAZIMIERZ PURWIN.

Budowanie Domów

na długoterminowe spłaty, z prawem losowania lub bez!!!

Empreza Constructora Universal Ltda.

FILJA W PARANIE:

ul. 15 NOVEMBRO 384 — Kurytyba

374-40-34

WSZYSTKIE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE MOŻNA NABYC NAJTANIEJ W

Loja das Conservas

372-39-52

MARCIELA KORZEC

Av João Pessoa 2 — Telefon 1028

Club de Mercadorias

Kupujcie jakikolwiek bądź artykuł na spłaty tygodniowe z prawem losowania. W razie przegranej też nie tracicie. Spłaty są dostępne dla wszystkich. Blizsze informacje

ul. 15 de Novembro 282 KURYTYBA

A. F. DE CASTILHO
Rua 15 de Novembro, 599
Curitiba - Telefon 850 - Paraná
Jedyny w Pol. Brazylii specjalny zakład projektów i montażu Radio Aparatów i części.
Przybory elektrotechniczne.
Żarówki EDISON MAZDA 367-39-8

BÓL PIERSI
REUMATYZM
BÓL ZĘBÓW
NEURALGJA
ZACIECIA, SNALEZENIA
BÓL USZU
KŁOCIE
ŚWIEŻERANY

BAISAM
Sto Helena

Czas zapłacić prenumeratę

NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE

529

Tak, jak ciała po takim czasie wyglądają — brzmiała odpowiedź — bierz przedź!

Michał wzdychał i jęczał. Zamknął oczy, i chwycił za wieko, które lekko można było podnieść. Teraz postawili wieko na ziemi.

— To jest umarły, — mówił doktor Lorenc spokojnie. — Poznacie go?

Michał otworzył nieco oczy, lecz cofnął się prawie bezsilnie na mokry mur, gdy zobaczył szkielet w trumnie.

Zdawało się staremu, że próżne oczodoły patrzą na niego, oczekiwał, że bezmięne ramię podniesie się i pociągnie go do trumny.

— Nie bądźcież dzieckiem — rzekł doktor Lorenc nierpłiwie. — Czy nie wiecie nic po za tem, czego wasza pani od was żąda?

— Wiem już — szepnął Michał — ale ten szkielet jest za straszny.

— Głupota! — lajał doktor nielitościwie — gdy Michał umrze, to i jego ciało będzie podobne do tych resztek.

Więc skupcie uwagę — proszę patrzeć, czy nie znajdzie się znak, któryby pozwolił twierdzić, że te kości, to resztki Sennickiego.

Bledny Michał przystąpił do trumny. Popatrzył do środka. Tam leżał szkielet przy nim czarna chusteczka, ale ubranie szkieletu było zniszczone.

Nie zastanawia się Michał nad tem, bo powietrze w grobowcu było ciężkie i nieczyste. Zakrył sobie oczy rękoma.

— Nie mogę patrzeć na te próżne otwory oczne — wzdychał — głowa trupa, czyni mię samego nieżywym.

Szyderczy uśmiech przeleciał przez piękną twarz doktora.

W to oto sukno był szkielet osłonięty — mówił wskazując na nie, — ale proszę patrzeć, co to jest, co sterczy na sukni.

Michał patrzył. Zauważył, jak lekarz wyciągnął błyszczący przedmiot z czarnego sukna.

— Prawdopodobnie szpilka, — mówił doktor Lorenc z udanym zdziwieniem — widziałem jak błyszcziała się — ho, Michale znasz ją?

Ze suchem okiem patrzył na nią Michał.

Zapewne znam tę szpilkę, młody pan nosił ją zawsze.

Tak, tak, to jest jego, bez wątpienia.

Doktor Lorenc tryumfował.

On czekał, aż Michał zapiał sobie szpilkę i zażądał potem od sługi, by pomógł mu podnieść ciężką pokrywę na trumnę.

Któż mógł być weselszym od Michała.

Szybko chwycił ją i z pomocą lekarza ułożył pokrywę na strasznej skrzyni.

Z prawdziwą gorliwością zastrubował następnie trumnę oglądając się przy tem niekiedy trwornie, bo nie wjeżył jeszcze zupełnie w spokój.

Podczas tego uie ukazało się nic tajemniczego i tak ukończył swą pracę Michał nieco uspokojony, aby zaraz z widoczną trwogą, dostać się na schody.

Doktor siedzi z nim i za jego towarzyszem.

Wkrótce leżała już ciężka płyta na wzniesieniu i dopiero teraz odetchnął strwożony Michał, chociaż nie był tak długo spokojnym póki miała bramka cementarna nie zamknęła się za nim i za jego towarzyszem.

Krótką chwilę siedł doktor Lorenc milcząc obok starca.

532

NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE

nie, musi więc słowa dotrzymać. Straszne zwątpienie orgarnęło biedną dziewczę. Mało brakowało, a byłaby w swej rozpaczyc odebrała sobie życie. Ale była za pobożną, tak anielsko—dobra, tak chciała nawet za myśli pokutować, i przedewszystkiem wygnąć z duszy tę niezadowoloną miłość. Czy mogła to zrobić inaczej, jak gdy odda dr. Lorencowi rękę swą w związku małżeńskim?

To było straszne. Maria wiedziała, że lekarza nigdy nie polubi, ale słowo było dla niej święte. On oddał jej nieżywego, teraz musi należeć do niego, nie było żadnej innej drogi.

Marja upadła na kolana przed swoim łóżem i ukryła twarz zalana łzami w miękkim puchu.

Tej nocy nie zasnęła, płakała i modliła się, ale udręczona dusza nie miała żadnego spoczynku, zmęczone ciało, nie znalazło żadnego snu.

ROZDZIAŁ XCIII

W niewoli demonicznej siły

Jan Sennicki i dr. Herold robili cały dzień przygotowania do przedsięwziętej podróży.

Stary radca sądowy przysłał przez służącego wiele listów, które trzeba było zawieść do oddalonych miast.

W listach tych były przedstawione dokładnie plany okolic, w których były siedziby łóz — mniejszych, gdzie właśnie zaczęto przygotowania na przyjęcie statku powietrznego.

Wynajdywanie tych budynków nie było trudne. Naprzód znajdowały się one bez wyjątku po za miastem, najczęściej w znaczniejszych willach, a ich położenie było tak dokładnie podane, że Jan i dr. Herold nie mogli pobrać przy spuszczeniu się.

Aż do zbytku miały w otworach, przygotowanych dla statku każdej nocy palić się od dwunastej do pierwszej godziny zielone i czerwone światła sygnałowe, które z zewnątrz niewidoczne, w ciemnej nocy dla spuszczaających się miały służyć za wskazówki.

Tak więc było wszystko jak najlepiej przygotowane.

— A więc dzisiaj wieczór kierujemy na Wiedeń — mówił dr. Herold wskazując na jeden z planów, — to zdarza się całkiem dobrze, bo ja znam przypadkiem okolicy góry... gdzie znajduje się wielka willa braci.

Tam więc spuścimy się najpierw, a najbliższej nocy, jazda dalej na południe.

Jan przytakiwał.

Nie nosisz już więcej tej szpilki, — mówił Herold do Jana, gdy ten patrzył ciągle na plan.

— Czy zgubiłeś ją?

— O nie, — odparł Jan smutnym tonem, — jest to droga pamiątka.

Otrzymałem bowiem tę szpilkę raz od Marji.

— Dlatego więc nie nosiłeś jej przy pracy?

Tak jest, ale teraz znowu umieszę ją na krawacie.

Auxiliadora Predial S. A.

PIERWSZA KASA POŻYCZKOWO - BUDOWLANA W BRAZYLJI

Bez procentów - Niema losowania

W CELU OSIĄGNIĘCIA

WLASNEGO OGNISKA DOMOWEGO

DRUGIE OBDAROWANIE W DNIU 5 WRZEŚNIA 1933

8

Pedro viana	600 punktów	5.000\$000	Curitiba
Frida Buechler	551,4 punktów	20.000\$000	Ponta Grossa
José Gonçalves Junior	501 punktów	5.000\$000	Curitiba
Edmundo Roehrl	438 punktów	25.000\$000	Curitiba
Ernesto C. Escholtz	434 punktów	25.000\$000	Curitiba
Drausio D. M. Lobo	421 punktów	30.000\$000	Curitiba
Alfredo Zanocini	416 punktów	5.000\$000	Curitiba
Kontrakt n. 109	405 punktów	30.000\$000	Curitiba
Total Rs.		145.000\$000	

INFORMACJE:

Curityba, Rua 15 de Novembro Nr. 412
Caixa postal Nr. 177. Telephone Nr. 484.

Livonius & Co.

AEROLLOYD I GUASSU S.A.

ul. 15 de Novembro 294
Odlot do São Paulo o godzinie 12,30

wtorki, środy, czwartki i piątki pasażerowie — poczta — bagaż
Ostatni czas na nadanie poczty godz. 11 w agencji i godz. 11,30 na poczcie 340-34-46

CAFE' RIO BRANCO

RUA 15 DE NOVEMBRO

Miejsce zebrań elity Kolonii Polskiej. Jedynie miejsce w Kurytybie, gdzie przy dźwiękach doborowej orkiestry można przyjemnie spędzić czas.
Bufet zaopatrzonej w doskonałe trunki i zakąski.

Odnawianie uprag, farbowanie na dowolne kolory.
PRALNIA I FARBARNIA CHEMICZNA

Tinturaria Romania

Rua Cruz Machado 36

Zawsze na składzie wybór ubiorów nowych i używanych po najniższych cenach

Cia. Territorial „CAJURU”

LOTY NA SPŁATY OD 12\$000 NA NAJPIĘKNIEJSZYM PRZEDMIĘCIU KURYTYBY, 2.880 METRÓW OD STACJI KOLEJOWEJ.

416 RUA 15 DE NOVEMBRO 416

Jak przyspieszyć o trzy lata kurs studjów gimnazjalnych w gimnazjum

NOVO ATENEU

RUA AQUIDABAN Nr. 278

Przyjmujemy na wolny kurs, który uprawnia do zapisów na Uniwersytet, po upływie trzech lat.

KLASY DZienne I WIECZOROWE
Informacje w Sekretarjacie między god 8—12 rano.

CAFÉ ALHAMBRA

Rua 15 de Novembro, 381

est miejscem najbardziej uczęszczanem przez członków Kolonii Polskiej w Kurytybie.

JEZELI CHCESZ KUPIĆ PIERSCIONEK ALBO OBRĄCZKI ŚLUBNE, ZWRÓĆ SIĘ DO
Jedynego Polskiego Zakładu Jubilersko-Złotniczego
KAZIMIERZA WOJNAROWSKIEGO
RUABARAO DO RIO BRANCO, 338
Wszelkie reperacje uskutecznią się z gwarancją

„A BRANDINA”

Wielka Fabryka parowa cukierków, pastylek gumowych, pomadek, cukierków pierwszorzędnych itd.
Cukierki malinowe, kokosowe, miętowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szanownych Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtaniejsze i najlepsze w Kurytybie.
Każdy Polak powinien kupować tylko cukierki z polskiej fabryki „A BRANDINA”
Specjalność fabryki: Jaja Cukrowe I
BRACIA SOBANIA
Rua Nunes Machado, 300—304
Curityba — Telefon, 1423 — Parana

ELIXIR DE NOGUEIRA

Jest używany skutecznie w następujących chorobach:

skrofule, bubony, zapalenie macicy, wycieki z uszów, wywiora, fistuła raka syfilitycznego, pryszczki, białe upławy, wrzody i narośle, świerz, reumatyzm, plamy na skórze, niedomagania wątroby, bóle w piersiach, narośle na kościach, pulsowanie tętnic i wogóle wszystkie choroby pochodzące z krwi. Wielce skuteczny środek oczyszczający krew.

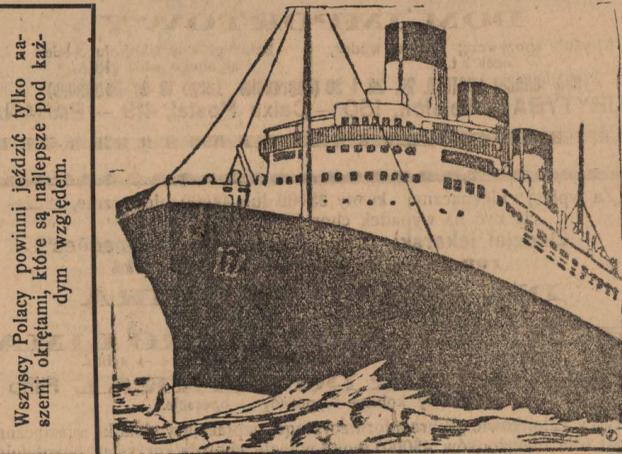
Wielki skład obrazów i dewocji, książek do nabożeństwa, obrazków, krzyżyków, kropielnic i t. p. Oprawa książek — fabryka pieczętek i kajetów.

Drukarnia

Na składzie artykuły szkolne, papier, koperty i t. p.

C. E. SCHULZ & Cia.
Rua Barão do Seppo Azul 66-72 — Kurytyba.

Polsko-francuskie linje okrętowe CHARGEURS REUNIS I SUD ATLANTIQUE

Wszyscy Polacy powinni jeździć tylko naszymi okrętami, które są najlepsze pod każdym względem.

THEOPHILO G. VIDAL

Praça Carlos Gomes 315 — 321 — CURITYBA —

BANK FRANCUSKO-WŁOSKI

DLA AMERYKI POŁUDNIOWEJ

KAPITAŁ ZREALIZOWANY Frs. 100.000.000.00
KAPITAŁ REZERWOWY Frs. 137.000.000.00

Centrala: PARYŻ

Oddziały w Ameryce Południowej: Buenos Ayres, Rosario de Santa Fé, Valparaiso, Curityba, São Paulo, Santos, Rio de Janeiro, Porto Alegre, Rio Grande, Pernambuco, Araraquara, Barretos, Botucatu, Caxias, Espírito Santo de Pinhal, Jahu, Mococa, Ourinhos, Paranaguá, Ponta Grossa, Ribeirão Preto, São Carlos, São José do Rio Pardo, São Manoel. Oddział w Kurytybie: ULICA 15 DE NOVEMBRO, róg ul. 1º de Março

Bank Francusko-Włoski posiada w Polsce następujących korespondentów:

Bank Handlowy w Warszawie, Warszawa, i Bank Francusko-Polski, Warszawa.

k którzy, dzięki wielkiej ilości filij własnych i agentów rozgałęzionych po całym kraju, umożliwiają przesyłki pieniężne do najdalej położonych miejscowości w Polsce, w złotych polskich i w innych walutach.

Oddział Banku Francusko-Włoskiego w Kurytybie posiada zawsze kurs złotego polskiego. Wystawia czeki i przekazy pieniężne w złotych polskich, t. j. zatawia zlecenia swych polskich klientów na najdogodniejszych warunkach.

Casa de Saude SÃO FRANCISCO

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA

— CURITYBA, ULICA SÃO FRANCISCO, 25 —

DR. JORGE MEYER FILHO

Na sposób nowoczesny urządzona klinika. Wzorowa czystość i higiena. Up rzejmaobsługa. — Ceny przystępne. Nowoczesny aparat Roentgena. — Diatermia. — Sztuczne ultra-fioletowe promienie słoneczne. — Zystoskopia i t. d.
Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, stosowanie sztucznego pneumothorax w cierpieniach płuc.
Godziny przyjęć: Od 10 do 11,30 i od 4 do 6 wiecz.

PIERWSZORZĘDNY POLSKI SKŁAD ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH Stanisława Popiela

Rua Floriano Peixoto Nr. 2331 — CURITYBA

Artykuły spożywcze w najlepszym gatunku sprowadzane bez pośredników za gotówkę.
Najrozmaitsze napoje krajowe i zagraniczne.
Kupuje wszelkie produkty kolonialne i płaci po najlepszych cenach.

DR. LUDWIK WOLSKI
ADWOKAT
UNIAO DA VICTORIA
Parana.

Na choroby oczów
Collyrio Amarello
DE CHAVES

Hotel Polski (HOTEL MARTINS)

Marcina Jarugi

Curityba ULICA RIACHUELO 114 Parana

Vis á vis Pałacu Muncypalnego róg placu Dr. Generoso Marques

Telefon, 989 — Caixa postal, 463 — Adres telegraficzny "HOTEMAR".

Urządzenie pierwszorządne w modnym żelazo-betonowym pałacyku, z wszelkimi wygodami i higieną.

KUCHNIA PIERWSZORZĘDNA. • CENY PRZYSTĘPNE. • SALON NA PRÓBY I WZORY.

1\$100
1\$000
\$900
2\$600
\$300
1\$200
\$800
\$600
\$400
\$400
1\$000
300
300
2\$400
7\$000
5\$000
5\$000
2\$000
1\$400
2\$500
2\$000
3\$500
3\$000
\$800
1 200
29 000
23 000
7 500
3 000
5 000
1 600
1 200
34 000
15 000
40 000
1 000
25 000
15 000
8 000
10 000
2\$200
4\$245
12\$140
56\$733
\$700
\$945
10\$227
3\$440
7\$000

531

tać, któ-
z, biedny
d swymi
bra właś-
cna odbi-
e.
st już tyl-
t pięknej
esztki są
ny ból w
z wąpie-
m młody
an doktor
kawa pa-
ichał zna-
ychodżyły
la prawie
Niebieskie
ego w tym
ęła na pół
ne, ale to
małą ozdo-
czył ją, i z
wego bra-
aniem się,
zdziwienie
w trumm

Najlepsza kawa -- bo tylko kawa
Z NOWO OTWARTEJ FABRYKI
LUDOVICO ZANIER & IRMÃO
DOM IMPORTOWY
Artykuły spożywcze; fabryka wódek, oset i t. p. Skład główny alkoholu, wódek i stynnego wina „REAL“
RUA IGNACIO LUSTOZA, 20, 24 i 30 (Naprzeciw Largo 19 de Dezembro)
KURYTYBA — Telefon, 150 — Caixa Postal, 419 — PARANA

Najlepsza kawa „AMUR”
Palarnia i przygotowanie mielonej kawy.
930 — r. Ivaly — 930
Kurytyba — tel. 1037
S. AMUR FERREIRA DO AMARAL
Wielki skład drzewa opałowego, rąbanego i w klockach.

FRIGORIFICO BACACHERY
DE **JORGE BONN & FILHO**
Zarejestrowane w Ministerjum Rolnictwa za numerem 918
Wielka fabryka smalcu, Szarki, Szynek, Kielbas i t. p.
Wlasna jatka przy Pr. Zacarias II. 20
FABRYKA: Przedmieście Bacachery TELEFON, 467
BIURO: Praça Zacarias, 20 TELEFON, 1086
CURITIBA — PARANA — BRASIL 299-30-42

FABRYKA OBUWIA
A T A B
MIGUEL S. ATAB
Travessa Oliveira Bello, Nr. 17
Curityba — Paraná
Posiada zawsze na składzie ogromny wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego po cenach bezkonkurencyjnych. Przyjdźcie i przekonajcie się!

Za wpłatą nieznacznej kwoty 3\$000 lub 4\$000 miesięcznie, możecie być na wypadek choroby zabezpieczeni!!!
Oddział lekarski przy „Bureau de Informaçoes”
rua 15 de Novembro 18. tel. 944
DR. CELSO FERREIRA
Choroby oczu, uszu, nosa i gardła
DR. MAXIMO PINHEIRO LIMA
Klinika ogólna (dorosli i dzieci), drogi moczopłciowe — syfilis.
DR. VICTOR DO AMARAL, Filho
Choroby kobiece — porody — operacje.
Wszyscy członkowie „Biura Informacyjnego” wpłacający składkę miesięczną 3\$000 (dla nieczłonków 4\$000) mogą w razie choroby korzystać bezpłatnie z porad lekarskich.
Po bliższe informacje zgłaszać się (295-29-41)
rua 15 de Novembro 18 i r. Floriano Peloto 110.

KASZEL, BÓL PIERSI
UŻYWAJ **Xarope Sto. Antonio**
Nieoczekiwane rezultaty

Zabezpiecza przed kradzieżą i włamaniem
GUARDA NOCTURNA PARTICULAR de CURITYBA
Biuro: Largo 19 de Dezembro, 65. — Telefon, 647.
300-30-42

COLLEGIO IGUASSU
Gimnazjum fiskalizowane przez Rząd Federalny.
Praça Rui Barbosa, 401
Kursy: Początkowy, przyjmujemy do 1-ej klasy gimnazjalnej. Gimnazjalny i Maturalny — na które przyjmujemy kandydatów powyżej 18 lat, przygotowując do złożenia egzaminów z 3 klas z promocją do 4-ej klasy.

Ameryka Południowa

Przyczyny przewrotu na Kubie.

Zaledwie 32 lata istnieje Kuba jako niepodległe państwo. W ciągu tego czasu ilość rewolucji i buntów stanowi pokazań liczbę. Dość powiedzieć, że dotychczasowy prezydent Kuby, dr. Gerardo Machado w ciągu ośmioletniego panowania przeżywał osiem przewrotów. Siedem rewolucji zdolał zdusić, ósmej uległ. Ostatnia rewolta zaczęła się 7 sierpnia. Liczne tłumy manifestowały radośnie przed kapitołem hawańskim na wieść o ustąpieniu dr. Machado. Nagle, okrzyki radości zamieniły się w jęki bólu — ustawione na dachach gmachów rządowych karabiny maszynowe zaczęły bez uprzedzenia prażyć w demonstrantów.

Prezydent Machado w okresie swego długiego urzędowania usuwał przeciwników z nieubłagana surowością. Dopomagała mu w tem doskonale zorganizowana tajna policja t. zw. „Porra”. Uwieszono i rozstrzelano wielu studentów, profesorów, adwokatów i polityków. Na Florydzie, w Meksyku i Hondurasie utworzyły się kolonie emigrantów. Do ostatnich wypadków armia i policja były niewolniczo posłuszne prezydentowi Machado. Korpus oficerski został oczyszczony ze wszystkich niepewnych żywiołów, a żołnierze otrzymywali wysoki żołd. 55 proc. wydatków państwowych szło na armię i żandarmerję. 20.000 zbrojnego żołnierza czekało na wezwanie prezydenta, aby utrzymać w ryzach spokojny naogół czteromilijonowy naród. Z łatwością mógłby rządzić prezydent Machado, gdyby spiskowcom nie przyszedł w sukurs... kryzys gospodarczy.

Kuba, jak większość krajów Ameryki łacińskiej, jest krajem, którego podstawa gospodarcza opiera się na jednym surowcu. Na Kubie od 150 lat cukier jest głównym produktem i miernikiem jego dobrobytu gospodarczego. Do niedawna 80 proc. dochodów publicznych i prywatnych opierało się na wywozie cukru. Po wojnie światowej Kuba straciła swoje stanowisko monopolistyczne w dziedzinie cukru. W r. 1925 wartość kubańskiego eksportu spadła o 75 proc. w stosunku do wartości przedwojennej. Kryzys na Kubie wybuchnął zatem o cztery lata wcześniej, niż w reszcie świata.

W tym właśnie okresie objął rząd prezydent Machado. Czytni on ogromne wysiłki, aby ograniczyć produkcję i powstrzymać spadek cen. Udało mu się wreszcie zahamować katastrofalny spadek cen. Jednocześnie kryzys światowy zmniejszył bardzo znacznie konsumpcję kosztownych cygar hawańskich, których wywóz spadł do jednej trzeciej przedwojennej. Dr. Machado poprowadził politykę popierania eksportu kukurydzy, ryżu, kartofli nawet kawy i kakao. Przystąpił nadto do kolosalnych inwestycji przemysłowych, założył szereg fabryk. Zbudował nawet miasteczko fabryczne „General Machado” i kazał na głównym placu postawić sobie pomnik. Zaciągnął pożyczki w Stanach Zjednoczonych i wybudował wspaniały kompleks gmachów państwowych dla wszystkich urzędów. Wybudował dalej autostradę, przebiegającą przez całą długość wyspy, przecinającą ją z zachodu na wschód i wynoszącą z górą 700 mil ang. Głównym celem tych wszystkich inwestycji było ściągnięcie turystów amerykańskich. I gdyby nie obecny kryzys amerykański oślep byłby osiągnięty, bo pęd amerykańców na Kubę już był się rozpoczął.

Nowojorskie biura podróży usilnie zalecały odwiedzanie Kuby. W Hawanie powstały koniortowe hotele. Spadek dolara przerwał ten doskonale rozwijający się przemysł turystyczny. Przeszły terminy płatności pożyczek amerykańskich, zaciągniętych na kosztowne inwestycje. Tymczasem skarb państwa znalazł się w stanie wręcz katastrofalnym. Już od dłuższego czasu nie wypłacano pensji urzędnikom państwowym i nauczycielom. Przesilenie gospodarcze dało

opozycji nowy materiał agitacyjny. Ludność poczęła popierać wszelkie dążenia rewolucyjne. 600.000 bezrobotnych na 4 miliony mieszkańców to cyfra aż nazbyt duża. Wynagrodzenia spadły w ciągu ostatnich lat o 70 proc. Niejednokrotnie dochodziło na tem tle do strajków, które uśmierzano przy pomocy karabinów maszynowych. Ostatnia rewolucja rozpoczęła się również od strajku robotników portowych w Hawanie. Dówoż żywności został sparalizowany. Głodna ludność urządziła manifestację przed Kapitołem. Padły pierwsze strzały do ludności; w odpowiedzi proklamowano strajk powszechny w całym kraju. Amerykanie, którzy inwestowali na Kubie 2 miliardy dolarów, zaniepokoiłi się o swoje procenty... Roosevelt przypomniał kongresowi kubańskiemu istnienie, umowy z r. 1901, uprawniającej rząd Stanów Zjednoczonych do interwencji, by „zapewnić niepodległość Kuby i utrzymanie rządu, który zdoła ochronić życie, miennie i wolność osobistą każdego obywatela kraju”. Waszyngton postanowił interwenjować tylko gospodarczo. Ambasador amerykański Welles wytlómaczył prezydentowi Machado, że lepiej zrobi, jeżeli sam odejdzie. Machado odrzucił propozycję St. Zjednoczonych, licząc, że armia w ostateczności stanie po jego stronie. Armie w republikach Ameryki łacińskiej orientują się po czyjej stronie należy stanąć. Widząc, że prezydent ma przeciw sobie większość narodu i Stany Zjednoczone, wypowiedziała się armia kubańska przeciw prezydentowi Machado, zrewoltowała się i ostatecznie przychyliła szalę wypadków.

Argentyna

3-CIA ROCZNICA REWOLUCJI
Z okazji 3-iej rocznicy rewolucji wrześniowej, przed grobowcem zmarłego szefa rewolucji gen. Uriburu przedefilowało 10.000 młodzieży, przybranej w mundur Legionu Obywatelskiego (Legion Civica). Grobowiec został zasypany kwiatami. Obchód

odbył się w całym skupieniu i zupełnym porządku. Wieczorem tegoż dnia odbyło się uroczyste zgromadzenie rewolucjonistów w celu uczczenia pamięci gen. Uriburu. Przemawiało kilku mówców, wystawiając czyny i życie zmarłego.

SPIS PLANTACJI HERWOWYCH
Rozporządzeniem Ministerjum Rolnictwa został dokonany spis ilości drzewek i produkcji plantacji herwowych w terytorjum Misiones.

OBCHÓD ROCZNICY ODSIECZY WIEDNIA

Z okazji 250 rocznicy oswoobodzenia Wiednia przez Króla Jana III Sobieskiego, austriacki charge d'affaires w Buenos Aires wydał wielki bankiet, na którym byli obecni przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, między którymi byli: polski poseł dr. Wł. Mazurkiewicz i premier argentyński Saavedra Lamas.

AWANTURA W PARLAMENCIE

Kilku posłów wniosło do prezydium, by z okazji 3-rocznicy rewolucji wrześniowej przerwać obrady parlamentu. W debatach nad wnioskiem doszło do gorącej dysputy, która wkrótce przemieniła się w bijatykę. Nie mając innego rozstrzygnięcia przewodniczący Izby musiał zamknąć posiedzenie.

O PRAWA AUTORSKIE

Przedstawiciele Związku Literatów i Autorów zwrócili się do rządu z prośbą o przystąpienie Argentyny do konwencji Berneńskiej, protegującej i ochraniającej prawa autorskie.

Zawsze skuteczne!

PRZECIWO:
KASZLOWI BRONCHITOWI PRZEZIĘBIENIOM
jako najlepsze tylko lekarstwo

Xarope Santa Therezinha

Nie zapomnijcie zaopatrzyć się w nie!!
Do nabycia we wszystkich aptekach 323-32-39

Duży wybór kwiatów oraz nasion warzywnych

„Floricultura Edelweiss”

ul. 15 de Novembro, 143
KURYTYBA
Telefon 427

Na żądanie — posyłamy cenniki.
316-31-1934

DZIEŃ NIEPODLEGŁOŚCI BRAZYLJI

7-września, Dzień Niepodległości Brazylji, był jak zwykle uroczystości obchodzony w sąsied-

niej Argentynie. Prasa argentyńska w tym dniu poświęciła długie artykuły opisom przebiegu walk o niepodległość. Prezydent Justo przesłał telegraficznie życzenia do prezydenta Getulio Vargasa.

W szkołach, noszących nazwy sławnych ludzi Brazylji lub stanów, odbyły się uroczyste obchody i akademie w których brali udział przedstawiciele władz rządowych i samorządów.

NOWA LINIA METRO

Będąca już od dłuższego czasu w budowie nowa linia kolei podziemnej, mająca łączyć plac Constitution z dworcem Retiro, była zwiedzana przez władze miejskie. Stan robót przedstawia się b. dobrze. Z całej trasy wynoszącej około 3 kilometrów wykonano przeszło kilometr.

ŻYWNOSĆ TANIEJE

Towarzystwo producentów ziemniaków i Zarząd t. zw. tanich jarmarków doszli do porozumienia, które ustala cenę ziemniaków niższą od dotychczasowej. I tak, kiedy dotychczas płacono 10 cnt. za 3 kilogramy 85 cnt. za 10 kilo.

PODRÓŻ STATKU SARMIENTO

Argentyński okręt szkolny „Sarmiento” przybył do Hiszpanji. Oficerowie okrętu i dowódca zostali przez posta argentyńskiego w Madrycie przedstawieni prezydentowi Alcala Zamora, poczem złożyli wizyty ministrowi marynarki i członkom rządu. Kadeci argentyńscy zwiedzili szereg słynnych miejscowości jak Crandę i Malagę.

UZYWANY oficjalnie w wojsku

ELIKIR „914”

Po kilku dniach użycia tego lekarstwa zauważyć można:
1.)—Krew czysta, wolną od wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia.
2.)—Zniknięcie pryszców, egzem, wrzodów, swędzenia, ran jęczących etc.
3.)—Zniknięcie zupełnie REUMATYZMU, bólu w kościach i bólu głowy.
4.)—Zniknięcie objawów syfilistycznych i wszelkich niedomagani spowodowanych przez syfilis.
5.)—Zołądek i kiszki w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914” nie atakuje żołądka i nie zawiera joduretu.
Jest jedynym lekarstwem czyszczącym krew, które posiada świadectwa szpitali od specjalistów oczu i chorób syfilistycznych.

CASA HERTEL
PIANOS-MUSICAS INSTRUMENTOS.
326-33-1934
gitary, mandoliny, skrzypce, gitarki, harmonje ręczne od 8 do 96 basów, harmonijki i różne inne instrumenty muzyczne.
Struny i akcesoria.
Zakład reperacyjny
NIE ZAPOMNIJ!!!
tylko w sklepie „HERTEL”
Praça Generoso Marques, 62

DRZEWO
WAPNO
CEMENT
RURY GLINIANE
DACHÓWKI
ŻELASTWO
SZKŁO
GWOŹDZIE
Płyty i żelaztwo kuchenne i wogóle wszelki materiał konstrukcyjny.
MACEDO & Cia.
WIELKI DEPOZYT MATERJAŁÓW DO KONSTRUKCJI
Rua João Negrão Nr. 621
CURITIBA — PARANA
Caixa Postal, 387 — Telefon 386
Eksporterzy wapna znanej marki „GLOBO”
338-34-1934

Café Gury
PALENIE I MIELENIE KAWY.
Fortunato Leite Dias de Paiva
Telefon N°. 1179. — Adres dla telegramów: „TYBA”, Rua Comendador Araújo Nr. 107.
Curityba — Paraná
Osłabienia wogóle HUSCOSA F. M.
Casa da Homeopathia
Praça Osorio 87—KURYTYBA
328-32-st.-1

SAGRAV jest specjalnie przygotowany do czyszczenia wszelkiego rodzaju mebli polerowanych. czyszczeniu wyglądają zupełnie jak nowe. — Wszystkie panie powinny używać tylko SAGRAV. Do czyszczenia malowanych podłóg tylko: SAGRAV. Nie zapomnijcie — SAGRAV czyści wszystkie plamy na meblach, które po bowiem jest najeconomiczniejszy. Sprzedaje się w latkach po 2\$000 każda.
Na składzie we wszystkich sklepach. — Nie zapomnijcie —
-62796

BACZNO
Obrączki ślubne
Reloja
Wszelkie
SKŁA
JAKU
Rua São
Sprzeda
krzesła, łóż
densy, szaf
napki i t. p
ne sprzędz
CENY B
Kandydatk
denta
Ano
Donosiliśm
awanturach, ja
w najmniejsz
mianowicie w
na granicy Fr
Jak wiadomo
nie został jes
dalej panuje
wśród młodzi
suną starców
Obecnie ta
rozstrzygnięta
gnięcia. Oto z
Ap
CURITY
DOM
SANATORJUM
CARSKIE —
ulicy Dr. Ubal
DR.
mający długie
ropejskich. LE
sie Wysokiej C
cych, przewod
do, 12 i od 2—5
po pot. PROM
fioletowe. Dja
CI
DR.
Choroby kob
we, klin
Konsultorjum
Mieszkanie
lv
Załatwi
DR. A
dyplomowan
ny w Rio
Ogólna chi
uszu
Konsultorj
ul. Riachue
od 9
Wezwania
DR. C
Profesor
Specjalista ch
Konsultorjum
Nad apteką Av
Rezydencja: u
DR. K
Porady leka
RUA BARÁ
obok
DR.
Drogi mocz
kobięce. Lec
plikacyj, we
Konsultorjum
od 3-iej do
Rezydencja:
D
Klinika ogó
płciowe. Ch
noragji i jej
sol
Djatermija,
Konsultorju
nad A
Rezydencj
Choroby wną
w
Dr.
Szeł ambula
Szeł K
Konsult
Praça Tirad
Rezydencja

BACZNOŚĆ!!! **BACZNOŚĆ!!**
 Obrączki ślubne (alianças), medaljony, zegarki i t. p., kupić można najtaniej tylko w
Relojaria Progresso **Praca Tiradentes, 246**
KURITYBA.
 Wszelkie naprawy i zamówienia uskutecznią się z gwarancją. 322-32-44

SKŁAD MEBLI
 FIRMY
JAKUB KOZIEŃ
 Rua São Francisco, 322
Sprzedaje się meble: szafy, krzesła, łóżka, kołyski, stoły, kredensy, szafy kuchenne, sofy, kanapki i t. p., powyżej wspomniane sprzęty wykonuje się na zamówienie.
CENY BARDZO NISKIE.

FABRYKA CUKIERKÓW
Aurora
JÓZEFA KULI
 Wyrabia cukierki w najlepszych gatunkach i karmelki owijane w papier «balas» we wszystkich odmianach.
 Ul. Martim Affonso, N° 555
Kurytyba-Paraná-Brasília.
Telefon Nr. 12 — 70.

LIVRARIA MUNDIAL
 RUA 15 de NOVENBRO, 240
 Curitiba — Paraná
 Z zakładami graficznymi i pierwszorzędnym składem papieru, jest najpierwszą w Paranie.
 Posiada po cenach specjalnych dla kupców na prowincji i szkół najbardziej kompletny wybór książek szkolnych i artykułów dla szkół.

Artykuły Kosmetyczne dla Pań i Panów.
Casa Max
 AVENIDA JOÃO PESSOA, 10
 Najwyższa jakość - najniższe ceny 313-1934
Skład gotowych ubiorów nowych i używanych.
J. SPIEGEL
 Praca Zacharias, 5
 Ceny przystępne dla każdej kieszeni. 307-30-42

PRAWIE DARMO!!!
 Gotowe ubrania od 45\$000
 Ubrania na miarę.
 Zakład krawiecki i skład ubrań gotowych
 Praca Dr. Generoso Marques, 38
 FILJA: Ulica Riachuelo, 234

scy wpadli do wody. Szwoleżowie, którzy umieli pływać, poszli na ratunek tonącym towarzyszem broni. Pierwszy pośpieszył kapral Czarnecki, widząc, że st. wachm. Kowalewski traci siły. Wskutek silnej fali jednak i ogólnej paniki, spowodowanej przez borykanie się z falami koni, obciążonych bagażem żołnierskim, obaj żołnierze, zarówno kapral, który chciał ratować, jak i wachmistrz, który tonął, poszli pod wodę. Większość żołnierzy zdołała się uratować i wraz z por. Grudzińskim oraz Ostrowskim wyszła z katastrofy cało. Tonący wachmistrz Niedźwiedziński został uratowany przez plut. Daneckiego. Mimo energicznej pomocy kilku szwoleżerów znalazło śmierć w nurtach rzeki. Smutną wiadomość o tragicznym wypadku pograżała w żalobie nie tylko rodziny zmarłych i pułk, w którym pełnili służbę, ale również miasto Suwałki, w którym pułk jest związany węzłami kilkuletniego współżycia.

Kandydatka na prezydenta republiki Andorra.

Donosiliśmy o niepospolitych awanturach, jakie wydarzyły się w najmniejszej republice świata, mianowicie w Andorze, leżącej na granicy Francji i Hiszpanji — Jak wiadomo konflikt tamtejszy nie został jeszcze zażegnany i dalej panuje nastrój rewolucyjny wśród młodzieży, która chce usunąć starych od rządu.
 Obecnie ta kwestia może być rozstrzygnięta od jednego pociągnięcia. Oto zgłosiła się kandydatka na stanowisko prezydenta tej pięknej republiki. Jak donoszą dzienniki angielskie — panna Emma Verebes, młoda aktorka kinowa i siostra słynnego aktora węgierskiego, zgłosiła swoją kandydaturę zupełnie poważnie. Redakcja dziennika budapeszteńskiego „Magyar Ország” wystąpiła natychmiast swego reportera do owej artystki i reporter ów otrzymał pełne potwierdzenie tej wiadomości.
 „Przestudowałam wszystko, co zostało napisane na temat tego małego państwa — oświadczyła młoda aktorka. — Uważam, że jest rzeczą konieczną, ażeby w Andorze zapanował spokój i zgoda, które dać może republika tylko kobieta”.

Artystka węgierska nie powiedziała tylko, czy będzie rządzić w Andorze przy pomocy młodych rewolucjonistów, czy też starych przyków konserwatystów...
Straszliwy samosąd nad murzynem.
 Z Nowego Jorku donoszą: — Z Minueapolis donoszą o zlynczowaniu trzech murzynów oskarżonych o zamordowanie białej dziewczyny. Wzburzony tłum zdołał obezwładnić straż więzienną i wtargnął do wnętrza więzienia, skąd wydobyto trzech murzynów, których następnie w okrutny sposób zlynczowano na oczach wie-

lotysięcznego tłumu.
 Gdy na miejsce przybył oddział policji, z tłumu posypały się kamienie, a nawet strzały rewolwerowe, wobec czego policja zrobiła użytek z broni palnej. Doszło do krwawego starcia, w czasie którego 3 demonstrantów zostało zabitych, a kilkuuastu innych odniosło ciężkie rany.
 Zaburzenia zlikwidowały policyjne samochody pancerne zaopatrzone w karabiny maszynowe. Aresztowano kilkadziesiąt osób.

Pięciu wojskowych utonęło.
 Ze Suwałk donoszą o wszechstrajającej katastrofie, która pochłonięła 5 młodych istnień ludzkich.
 W czasie przepływania się przez rzekę 3 pułku szwoleżerów, stacjonowanych w Suwałkach, który obecnie odbywa swe manewry niedaleko wsi Sielan-ka, utonęło 2-ch podoficerów i 3-ch szeregowych tego pułku, mianowicie: st. wachm. Kowalewski, kapelmistrz orkiestry pułkowej, kapral nadterminowy Czarnecki i członkowie orkiestry Dąbrowski, Maciejewski i Szwedko.
 Przebieg tragicznego wypadku był następujący: Na promie przeprawiano się przez rzekę dowództwo, orkiestra, pluton łączności i dwóch oficerów. Na środku rzeki pękła lina, podtrzymująca prom. Wskutek nagłego wstrząsu prom przechylił się i wszy-

Apteka Tiradentes **Jedyna Apteka Polska w Kurytybie!**
 Największy skład artykułów aptecznych i drogerijnych po najniższych cenach.
Porady lekarskie dla biednych od godziny 10 - 2

APTEKARZ | KUNO KLEMMANN TELEFON 1084
 CURITYBA Praca Tiradentes Nr. 398

LEKARZE

DOM ZDROWIA
 SANATORIUM CHIRURGICZNE SZWAJCARSKIE — Rua 15 de Novembro, Róg ulicy Dr. Ubaldino do Amaral TELEFON 433
DR. G. LUENBERGER
 mający długoletnią praktykę w szpitalach europejskich. LEKARZ SPECJALISTA w zakresie Wysokiej Chirurgii, w chorobach kobiecych, przewodów moczowych. Porady od 10 do 12 i od 2-5, z wyjątkiem niedziel i sobót po poł. PROMIENIE X, Promienie ultrafioletowe. Działernia chirurgiczna i ogólna. CENY PRZYSTĘPNE.

DR. BRASIL VIANA
 Lekarz chirurg
 Z praktyką w najważniejszych szpitalach Paryża i Buenos Aires. Porody, choroby kobiece, drogi moczopłciowe.
 Klinika ogólna.
 Porady: Praca Tiradentes 898 (nad apteką Tiradentes) od 10-12 i od 15-17.
 Rezydencja: ul. Dr. Muricy 285. Telefon 653.

Dr. Archimedes Cruz
 Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Parańskim
 Operacje, Porody, Syfilis, Drogi moczopłciowe, Choroby kobiece.
 DYREKTOR-ZAŁOZYCIEL
 INSTYTUTU MEDYCZNO-CHIRURGICZNEGO W PARANIE.
 Promienie X, ultrafioletowe. Wyświetlanie o wysokim napięciu. Działernia ogólna i chirurgiczna. Choroby dróg moczowych. Cystostomia i Kauteryzacja.
 Porady: APTEKA HUMANITARIA od godz. 2 do 6 ppół. RUA DR. TRAJANO REIS, 41
 Telefon konsultorium 284
 Rezydencja: ul. Almirante Barroso, 300. TELEFON 745
 Przyjmuje pacjentów o każdej porze.

Dr. Carlos Heller
 z praktyką w szpitalach europejskich
 KLINIKA OGÓLNA MEDYCZNO-CHIRURGICZNA.
 Specjalność: Syfilis, choroby skóry i włosów
 Leczenie starych zaniedbanych ran bez operacji. DJATERMIA I PROMIENIE ULTRAFIOLETOWE.
 Porady: Praca Tiradentes 390 w APTECE BRASIL od 10-12 i od 4-6.
 Mieszkanie prywatne Rua Comendador Araujo 970. — Telefon 424.

DR. M. ISAACSON
 Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Parańskim
 Operacje i pomoc przy porodach. — Choroby kobiece. — Gruźlica. — Diatermia. — Promienie ultrafioletowe. Konsultorium: rua 15 de Novembro 257, 2 piętro. Tel. 1163. Rezydencja: Av. João Gualberto 221. Tel. 289.

Dr. Erasio Gaeriner
 Chirurgia, drogi moczopłciowe i choroby kobiece.
 Profesor urologii Fakultetu Medycznego Dyrektor Instytutu Medycyny i Chirurgii w Paranie.
 Godziny przyjęć od 16 do 18-ej w Aptece Sommer
 Rua Riachuelo, 138 — Telefon 987.

Dr. Saul Chaves
 Lekarz
 Z praktyką w szpitalach: São Francisco de Assis i Przychodni Wojskowej w Rio de Janeiro
 Uszy, oczy, nos i gardło
 Porady: Praca Tiradentes, 554 (Nad apteką Minerwa) od 10-11 i od 14 do 17
 Mieszkanie prywatne: Rua Emano Pereira, 187. Telefon 143

DR. DANTE ROMANÓ
 Z praktyką w szpitalach berlińskich
 Eks-internista Szpitala Ewangelickiego i Santa Casa de Misericórdia w Rio de Janeiro.
 Profesor sekcji operacyjnej na Fakultecie Medycyny. Leczy syfilis, choroby dróg moczowych i kobiece. Promienie ultrafioletowe, operacje wyrostka robaczkowego, przepukliny, hemoroidów, wrzodów i nowotworów, chirurgia pochwy rozrodczej, jajników, przewodów, pęcherza, nerek, żółdka, płuc, gruczołów, wątroby i t. d.
 KONSULTORIUM: Praca Tiradentes n. 554 (na górze apteki Minerwa).
 REZYDENCJA: Praca Senador Corrêa, 4.

Operacje, porody, choroby kobiece i weneryczne. Choroby serca, płuc, żółdka, kiszki, wątroby, nerek, nerwowe i umysłowe (u dzieci i dorosłych)
Dr. Rocha Loures i Carmeliano Miranda
 Z praktyką w najważniejszych szpitalach w Rio de Janeiro.
 Konsultorium i rezydencja: Avenida João Pessoa, 71, 2-gie piętro.
 Porady od 10-ej do 11-ej i od 3,30 do 5,30 pp. TELEFON 93

Dr. J. Vieira de Alencar
 Z praktyką w szpitalach Paryża i Berlina. Chirurgia choroby kobiece i dróg moczopłciowych
 Konsultorium: Rua 15 de Novembro 36
 Rezydencja Avenida Igussa 755
 TELEFON 1023

BADANIA:
 Krwi, moczu, kału, płocwicy, mleka i jakichkolwiek płynów organicznych.
Laboratorium profesorów:
Drs. Francisco & Carlos de P. Soares
 ul. 15 de Novembro, 225 i p.
CURITYBA.

PENSJONAT POLSKI Fr. Stepielskiej
 mieszkanie wraz z utrzymaniem od 120\$000 miesięcznie, obiady od 1\$500 wydawanie obiadów poza domem od 2\$000. — ul. Aquidaban 275

ADWOKACI
Dr. Hostilio C. de Souza Araujo
Dr. Flavio Carvalho Guimarães
ADWOKACI
 Biuro: Budynek „Moreira Garcez“ Av. João Pessoa, 103 nad sklepem — sala N. 101-102 — tel. 491
 Godziny przyjęć od godz. 9-12 i od 14-17.

Dr. Manoel Vieira B. de Alencar i Dr. Alarico Vieira de Alencar
ADWOKACI
 Biuro: rua 15 de Novembro, 209. I piętro. tel. 232.
 Rezydencja: Av. Iguaçu, 105.
 TELEFON 1023.—KURYTYBA (310-31-42)

DR. VICTOR DA COSTA V. VIEIRA
 adwokat
 ul. 15 de Novembro 416 1-e piętro. Sale Nr. 5 i 6
 telefon 1238 (331-33-1934)

DR. EDGARD CRUZ
 adwokat
 ZAŁATWIA sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, sprawy wojskowe i terenów.
 biuro ul. 15 de Novembro 416 I piętro sale nr. 4 i 5. telefon 1238
 Mieszk. prywatne ul. Aquidaban 420, tel. 837
MÓWI SIĘ PO POLSKU.
 330-33-1934

DYPLOMOWANY Lekarz-Dentysta Jan Skalski
 Nieobecny do 30 września

Magnezja płynna MURRAY
 niezawodna na choroby żółdka

DENTYSTYCI
Gabinet dentystyczny S. GONÇALVES PEREIRA
 chirurg-dentysta. 15 lat praktyki.
 Wykonuje wszelkiego rodzaju prace wchodzące w zakres zawodu. Jakość materiału zagwarantowana. Leczenie i wyrzynanie zębów bez bólu.
KONSULTORIUM: Praca Carlos Gomes, 163 — KURYTYBA.

KLINIKA DENTYSTYCZNA JACKA DROBLEWICZA
 Wprawia zęby sztuczne z podniebieniem i bez, w złocie i kauczuku. Piombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędną. Ceny przystępne.
 RUA MONSENHOR CELLO 148(1 piętro) (Daw. 1-o de Marco) CURITYBA

KLINIKA CHIRURGICZNO-DENTYSTYCZNA DR. OSCAR OTTO Jr.
 Chirurg dentysta
 dyplomowany przez Fakultet Odontologiczny w Ribeirão Preto, Stan São Paulo
 Działanie lat praktyki w Rio, São Paulo i Paranie.
 Porady od godz. 8-9 rano do 9-ej wiecz. Konsultorium i rezydencja: Rua Dr. Trajano Reis N. 505

MARJA KRZYNSKA
 Lekarz-dentysta
 godziny przyjęć od 1-ej do 6-ej p. p. 137 MARECHAL DEODORO 137 Kurytyba Telefon 1255.

AFFONSO P. ETZEL
 Chirurg dentysta. Wykonuje wszelkie prace dentystyczne z gwarancją.
 rua Marechal Floriano Peixoto, 658 I. piętro od 9 do 11 i od 2-6 pp.

Apteka Lacerda
 Alexander Otto e Cia Ltda.
 Praca Carlos Gomes, 20
 Poleca się Szanownej Klienteli.
 (315-31-42)

LUCJAN STENCIEL Jr. DENTYSTA
 Konsultorium i rezydencja rua Dr. Trajano Reis, 325
 Przyjmuje od godz. 9-ej do 6-ej.
ROBARI HOMEOPATYK I ANTI-VERMES
Casa da Homeopathia
 Praca Osorio 87—KURYTYBA

APTEKA HOMEOPATYCZNA DR. NILO CAIRO
 założona w roku 1911, własnością:
CORRÊA LIMA
 Posiada wszelkie lekarstwa, które wchodzą w zakres HOMEOPATJI
 Ulica Aquidaban, 198 — Kurytyba

DR. JULIO MOREIRA
 Choroby kobiece, porody, moczopłciowe, klinika ogólna. Syfilis.
 Konsultorium: rua 15 de Novembro 36 tel. 440.
 Mieszkanie prywatne: rua Pedro Ivo 966. tel. 966.
 Załatwia wezwania w nocy.

DR. ANTONIO AMARANTE
 dyplomowany przez fakultet medyczny w Rio de Janeiro w r. 1917.
 Ogólna chirurgia — choroby oczu, uszu, nosa i gardła.
 Konsultorium: Apteka Sommer ul. Riachuelo, 138. Telefon — 3-5-1 od 9-11 i od 14-16
 Wezwania do domów tel. 1-1-9-7.

DR. CARLOS MOREIRA
 Profesor fakultetu medycznego.
 Specjalista chorób oczu, uszu, nosa, gardła
 Konsultorium: Avenida João Pessoa 68
 Nad apteką Avenida od 10-11 i od 3-5 pp.
 Rezydencja: ul. Visconde de Nacar, 860
 Tel. 8-8 8

DR. ROSALA GARZUZE
 Klinika ogólna
 Porady lekarskie od 1-ej do 3-ej pp. RUA BARÃO DO RIO BRANCO, 491 obok apteki AMERICA
 Telefon 418

DR. OSCAR ESPINDOLA
 Drogi moczopłciowe, syfilis, choroby kobiece. Leczenie blenoragii i jej komplikacji, według najnowszych metod.
 Konsultorium: Rua 15 de Novembro 459 od 3-ej do 5 po południu. Telefon 92
 Rezydencja: Rua Marechal Deodoro 262. Telefon 151

DD. BLEY ZORNIG
 Klinika ogólna—syfilis i drogi moczopłciowe. Choroby kobiece. Leczenie Blenoragii i jej różnych komplikacji u osobków obojga płci.
 Działernia, promienie ultrafioletowe.
 Konsultorium: Rua 15 de Novembro 121 nad Apteką „Internacional“
 Rezydencja Rua 13 de Maio, 541
 TELEFON 131

Choroby wewnętrzne (serce, płuca, żółdka, wątroba, nerk, kiszki). Dorosli i dzieci.
Dr. EUGENIO LOPES
 Szef ambulatorium Kliniki „Santa Casa“
 Szef Kliniki Fakultetu Medycyny.
 Konsultorium: Apteka Tiradentes
 Praca Tiradentes od godz 2 pp. do 4 pp.
 Rezydencja: ul. Aquidaban 300. Tel. 869.
 325-32-1934.

CENY OGŁOSZEN.	
Za jeden centymetr na stronach 8 i 9	15000
Na 5, 6, 7, stronie za centymetr jednoatomowy	25000
Na drugiej stronie	35000
Na 10 stronie	45000
Na pierwszej stronie	55000
Cała 5-cia i 10-ta strona za jeden raz	300000

GAZETA POLSKA W BRAZYLII

CENY OGŁOSZEN.	
Drobne ogłoszenia 100 rejsów za wyraz. Matriumonalne 200 rejsów za każdy wyraz. Dla poszukujących pracy—bezpłatnie	
Zniżka dla ogłaszających więcej niż jeden raz: od 2—5razy 10 proc.; od 6—15 razy 15 proc.; od 16—25 razy 20 proc.; od 26—40 razy 25 proc.; od 41—52 razy 30 procent. Ogłoszenia Towarzystw polskich i nekrologi 50 procent niżki za każdy raz	

Należności za ogłoszenia opłaca się z góry.

Potrzebni robotnicy do budowy dróg

100 do 200 ludzi może być zatrudnionych przy robotach ziemnych, tuczeniu kamieni i t. p.

Punktualne miesięczne wypłacanie należności zagwarantowane

Informacje: G. Strobel „Casa Leutner”
385-41-44 ul. 15 de Novembro 133 — KURYTYBA

Do pp. Prenumeratorów.

Zbliża się koniec roku. Jak dobry gospodarz w swem gospodarstwie jak każdy z Was pp. Czytelnicy i prenumeratory „Gazety Polskiej w Brazylii” tak i administracja nasza musi obliczyć swój roczny obrót, zsumować straty i zyski, by wiedzieć co w roku, który przyjdzie będziemy mogli zrobić dla Gazety, Pp. Czytelnicy i prenumeratory w tym roku zaniedbali się bardzo w spełnieniu swych zobowiązań. Setki z Was nie zapłaciło, prenumerat krzywdząc siebie i tych co płacą, bo pismo na tem cierpi, a i Czytelnicy również.

Dlatego też musimy, ciągle przypominać: PP. PRENUMERATORZY I CZYTELNICZY GAZETY!!! JUŻ CZAS NAJWYŻSZY DO WYPŁACENIA PRENUMERAT ZA ROK 1933, oraz na uregulowanie wszystkich zaległości za lata ubiegłe. Przypominając o tem nadmieniamy, że wszystkim, którzy do Nowego Roku nie uregulują swych rachunków będziemy musieli przerwać dalszą wysyłkę „Gazety”.

S. P. M. KRÓLIKOWSKA

zmarła dnia 2-go b. m. w Porto Alegre i została pochowaną na cmentarzu miejscowym, o czym donosi syn WINCENTY KRÓLIKOWSKI.

Bracia Oidakowscy, krewni s. p. zmarłej, zapraszają swych znajomych na Mszę Św., która odbędzie się dn. 2-go października b.r. o godz. 7,30 w kościele Św. Stanisława w Kurytybie za co wyrażają od zaraz SERDECZNE BÓG ZAŁĄC.

Uwaga.

Niniejszym zawiadamiam mých licznych klientów miejscowych jak i z interjoru, że z dniem 1. X. br. otwieram specjalny skład tytoniowy p. t.

„Charutaria Liberty”

Praca Tiradentes 305, obok fabryki Basgal.

W nadziei, że Sz. Rodacy zechcą mnie obdarzyć dotychczasowym zaufaniem i poparciem, kreślę się z poważaniem Mieczysław Florecki antigo gerente da „Charutaria Korbel”.

Miej zawsze w domu tubę słynnego lekarstwa

leczy jakikolwiek bądź ból, do nabycia we wszystkich aptekach.

Loterja Parańska

obdarza swych graczy największymi premiami.

Uważana jest za LOTERJĘ LUDU

Zorganizowała s. p. SELLOS-BRINDE

Nabywać losy tej loterii należy myśleć o swej przyszłości.

Praca Generoso Marques, 19 Kurytyba

Telefon 3-4-3

Adres telegr. Loterias e Braillo 386-41-54

Ważność Rolnicy!

Miećcie do prostej s. p. wyrobu polskich warstaków w Paranie. OKAZJA, ponieważ te same maszyny można o połowę taniej zamówić u nas, niż kosztują sprowadzone z zagranicy. Maszyny mego „wyrubu są tanie, trwałe, lekkie w pracy i cieszą się uznaniem nabywców.

Kto chce się przekonać osobiście niech przyjdzie, a w każdej chwili mogę pokazać jak pracują moje maszyny. Więcej przyjdzie i przekonacie się!

Wyrabiam plugi, opielacze, obsypniki, hamulce do wozów i t. p.

STANISŁAW RZCZYPIOR

Contenda, mun. Lapa — Paraná, krszp. 41-50

Popierajcie tylko te firmy, które ogłaszają się w Gazecie Polskiej w Brazylii.

„Chata za wsią”

Dnia 16 b. m. na scenie Związku Polskiego powtórzone, specjalnie po cenach znizonych i dla publiczności, która nie mogła być obecna na premierze, 5-aktowy melodramat ludowy p. t. „Chata za wsią”.

Przedstawienie sobotnie było jednym sukcesem więcej całego zespołu aktorów, orkiestry i chórow. W skupieniu sala śledziła tragiczne przeżycia Motruny, litowała się nad nieszczęsnym Tumrym, podziwiała Głupiego Janka. Burzliwe oklaski wywołał balet cygański, w wykonaniu uczennic bursy dla dziewcząt, szkolonych pod kierunkiem T. Morozowicza. Taniec solowy „Kolo-myjka” wykonany przez p. Sieciechowiczównę, przyjęty był rzesistemi oklaskami.

Trzy i pół godzinne przedstawienie wykazało, że zespół Z. A. Su., osiągnął już takie wyżyny artystyczne w grze sceniczej, że może z powodzeniem wystawiać sztuki z każdej dziedziny. Widzieliśmy w ostatnim roku sztukę rodzajową „Betleem”, Komedję „Grube Ryby”, zupełnie współczesną komedję „Dar Poranka”, ostatnio melodramat „Chata za wsią”.

W ostatnio wystawionej sztuce amatorzy mieli ogromnie wdzięczne pole do popisu i wszyscy bez wyjątku stanęli na wysokości zadania. Typ przejmujący realizmem wykonania tworzył: A. Trojan, „Głupi Janko”, — mający już ustaloną markę doskonałego, a może i najlepszego aktora w zespole amatorów. M. Sliwiany w roli Lepiuka, ojca Motruny — odtworzył znakomity typ bogatego wieśniaka.

Z pań doskonałą była p. Kulecówna, która wywiązała się znakomicie z trudnej i niewdzięcznej roli Motruny. W pewnych momentach słuchano jej gry z najdzwyczajnym wzruszeniem. W roli Azy — bez zarzutu pod każdym względem — p. R. Ficińska. Pani Kopicuszyńska — Korducha, tworzyła doskonały typ wiejskiej plotkarki i swatki. Pani Marciniowska — nadzwyczajna w roli starej cyganichy — Jagi. Poza tem wyróżniły się pp: H. Marciniowska — tańcząca w balecie cygańskim, Jezierska w tańcu, Zagińska, Cierpińska, Kopicuszyńska, J. Lachowska, Selis, Klosowna, Kęsikowska, Kołconówna, Dąbrowska i inne.

Tumrego grał doskonale J. Ficiński, dając typ romantycznego cygana, którego gubi brak woli i domieszka szlachetności, jaką posiada z racji domieszki krwi „matki jasnowłosej”. W bandzie cyganów dobrze odtworzyli swoje role pp. Kulec, Cionek, Lachowski, Górski, Urban. Parobczaków odegrali: Florecki, który świetnie wykonał solowy śpiew „oj kracze czarna wrona”, Majczakowie, Walewski.

Pan Jezierski, dał doskonały typ Kajtusia, a pp. Furmaniak i Rudnicki byli doskonałymi swatami. Pan W. Neuman jako lirnik, wspaniale odśpiewał pieśń weselną. Inni panowie również dobrze wywiązaali się ze swoich ról i należą im się wyrazy uznania.

Orkiestra złożona z 15 osób pod batutą prof. Jackowskiego wywiązała się z zadania nadspodziewanie dobrze. Chóry dzięki pełnej poświęcenia pracy pani Heleny Skalskiej, p. Ficińskiej i Lachowskiej doskonale opanowały trudne melodie, wykonując szereg pieśni rodzajowych. Reżyserja i kierownictwo p. Tadeusza Morozowicza b. staran-

ne i pomysłowe.

Jednym słowem wystawienie „Chaty za wsią” przez zespół ZASu, wykazuje, że ta instytucja, jedyna w swoim rodzaju na całym terenie Ameryki Południowej, jest naprawdę pionierem polskiej sztuki teatralnej na Obczyźnie.

Szkoda, że publiczność niezawsze dobrze ocenia wysiłki bezinteresowne naszych amatorów i słysząc nieraz słowa niezadowolona z błahych naogół przyczyn. Jak wszyscy, tak i ZAS walczy z trudnościami natury technicznej i finansowej. Za swoją pracę spodziewać się winien więcej uznania.

Jak wielką pracę kulturalno-oświatową wykonuje ZAS, mogą świadczyć chlubne recenzje w prasie brazylijskiej, i uznanie naszych przedstawicieli. Pan Konsul Gen. R. P. w Kurytybie, w dniu premiery „Chaty za wsią” wyraził swój podziw dla pracy amatorów i ośiarował ZAS-owi cenne dzieło p. t. „Historja Teatru w Polsce”.

Bardzo miłą niespodziankę sprawili kierownicy szkoły i Zarząd t-wa szkolnego im. I. Paderewskiego na Agua Verde, wystawiając w dniu 16-go wieczorem (jednocześnie) była wystawiona „Chata za wsią” po cenach znizonych — przyp. zca) wspaniałą sztukę szkolną piera znakomitego J. Chorośnickiego, p. t. w Pruskiej Szkole”.

Wystawienie tej sztuczki chlubnie świadczy o pracy kierownictwa szkoły, a przede wszystkim nauczycielki p. Z. Wątrobianki. Dom T-wa Szkolnego robi miłe wrażenie. Nowy, jasny budynek, otoczony boiskami jest nie tylko siedzibą T-wa i szkoły, a również siedzibą Junaka Nr. 2.

W ładnej salce szkolnej, zapelnionej po brzegi publicznością, młodzi amatorzy sceny rozpoczęli swe popisy. Wszyscy bez wyjątków popisali się znakomicie, grając z przejęciem swe role, tak że publiczność darzyła ich nie milknącymi oklaskami. Widząc taki sukces przedstawienia, organizatorzy powzięli projekt odgrania tej sztuczki na kilku scenach w szkołach tutejszych.

Po przedstawieniu rozpoczęła się zabawa, na którą przybyli licznie rodacy zamieszkałi na Agua Verde, oraz kilkadziesiąt osób z Kurytyby. Byli obecni również: Dr. Gajda, kierownik Wydz. Oświatowego CZP., państwo Laskowsky, p. Jugowarówna, p. Kubicki i wiele innych. Był również autor sztuczki profesor, redaktor „Diario da Tarde”, korespondent i współpracownik polskich pism w kraju i zagranicą, p. Jan Chorośnicki z Matłonką.

Wszyscy byli b. gościnnie podejmowani przez prezesa Towarzystwa im. I. Paderewskiego, p. St. Gontarskiego z Matłonką, którzy wspomagani przez piękne aguawerdzianki, częstowali gości wysmienitami ciastkami, kawą i herbatą.

Wieczór w twie im. Paderewskiego, sprawił na obecnych jak najmiłsze wrażenie.

Jeden z obecnych.

Casa „Guimar”

PRACA GENEROSO MARQUES, 59 mając na składzie wielki wybór pończoch, torebek, parasolek, bielizny damskiej, krawatów, ubrań marynarskich dla dzieci, mydeł i t. p. artykułów ma zaszczyt zawiadomić swą klientelę, że towary te są sprzedawane po cenach dostępnych dla każdego nabywcy.

Jakość zagwarantowana.

Casa Esporte

Jedyny sklep w Kurytybie posiadający wyłącznie artykuły i przybory sportowe. Wybór kostjumów kąpielowych. — Buty do gryw piłkę nożną, Rakiety tenisowe, piłki, siatki i t. p. Przyrządy gimnastyczne, „puching ball”, własny wyrób butów footballowych. Przyrządy do nauki wiosłowania. Odwiedźcie naszą firmę i przekonajcie się o naszych cenach (312-31-43)

Otwarcie WIELKIEJ WYSTAWY MÓD w dniu 7 września

Każda Pani powinna odwiedzić wystawę najnowszych paryskich modeli ubiorów damskich.

WIELKI ORIGINALNY WYBÓR PŁASZCZY.

SZYK ELEGANCJA WYKWINT A Moda

Ul. 15 de Novembro 42
Curityba — Paraná.
370-39-42

„Casa Ingleza”

ULICA 15 DE NOVENBRO, 215

UWAGA! UWAGA!

Nie traćcie sposobności!

Ostateczna Likwidacja

Znanego magazynu artykułów wełnianych i jedwabi.

„Casa Ingleza”

WSZYSTKO ZA BEZCEN !!!

Dzisiaj w Avenida i Palacio

Vingança de Budha

Edward G. Robinson i Loreta Young

W AVENIDA PRMERA

LOS CUATRO AZES

Znakomiti tancerze argentyńscy

W SOBOTE W PALACIO film seriovany

O Trem desaparecido

Empreza Constructora Universal Ltda.

Centraja ul. Libero Badaró 46-A - Sao Paulo

FILJA W PARANIE: ul. 15 de Novembro 384 KURYTYBA

Jest zaszczytem być agentem firmy EMPREZA CONSTRUCTORA UNIVERSAL Ltda. — bowiem, oprócz niezmiernie zarobionych dość okazałych sum, przyczynia się do rozwoju kolonji polskiej w Brazylii przez ułatwianie każdej rodzinie posiadania własnego domu.

Potrzebujemy agentów we wszystkich ośrodkach polskich.

Najlepsze warunki pracy.

Redakcja i Administracja
Rua Aquidaban
Telefon 4-1-1
Prenumerata roczna
W Brazylii 14000
W Argentynie 50000
Zagranicą 20000
Płatna z góry
Cena numeru
ADRES NA LISTACH

St

Dnia 28 września roku mija czterdziesty rocznicę urodzin króla Stanisława Łożyńskiego, który ujrzał światło dzienne w województwie poznańskim, w wsi Słupca, a wreszcie z tamtego kraju, król Batory.

Pięknie i naturalnie były dzieje rodu narchy. Brzmienie wiska, oznaczające gierskim odwachem w wrogich swoich i obywateli Stefana już od piastów do godziwego grodzkiego rycerskich potęg Pradziad zginął, a pod Wawel, polskim i węgierskim, w dziedzinie wem, działo się zwycięstwo nad i ojciec nie zdążył.

Batory już w końcu życia brał udział w wojennych, a wszelkie trudności takiej atmosfery przyszłego w habsburskim i w zach kształtowanego dyploma narchy.

Ażby zrozumieli staci królewski stanowiąc najpiękniejszą tron polski. Po bezpotomnym Auguste Pierwszej Rzeszy sięgała zenitu, giellonów czeladź. Po krótkim panowaniu Habsburgów na oszańcowanym polskim skłupie Europy. Ze wspaniałym pożądanym Jagiellońskim. Wszak król szwedzki królestwo wygrał, a chryzostomów dokładał, aby wrpaz P. swej dynastji.

Sytuacja w sprzyjała obywatelom ucieczki królowie, poddany damenty Rzeszy twarząc stan szania, podsyła dworów zagospory religijne znany temp zwalczającej b. two.

Moment powstania polski, w momencie rewolucji królów wybrał, żnowładcy z czelem na czele, dności cesarza — ogół szlachty, Zamoyńskiego, to wyborem przydając jej na Batorego.

W takich to mowa koronę wystarczyło, którą — trzęszyć z potęgą sberskim i z w Rzeczypospolitej.

Historja polska jak szybko po tę nierówną stanę do obgranic.

A było wówo bronie. Gdańsk pod najemną armją morską, a je Groźny pustoż bezkarnie ma. Nietawo b. dzieli wojny Szlachta, o po